AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 3 PHONE PARK 6407. WORCESTER, MASS. 15 d. Sausio (January), 1925 m. KAINA 5 CENTAI. Vol. XI.

ATVAŽIUOJA IŠ LIETUVOS MAKAUSKAS, VINIKAS IR NORKUS.

Nauji lenkų siaubimai Vilniuje. Francuzija veja laukan svetimtaučius. Vokietijos prezidentas prašalino ministerį. Rusijoje kaimiečiams duodama daugiau laisvės. Lenkai Danzige tėplioja laiškų skryneles savo dažais. Vokietijos klerikalai reihštage kelia trukšmą. Leningrade pašauta Zinonieva. Koretz numirė kalėjime.

ATVAŽIUOJA IŠ LIETUVOS SVEČIAI.

Boston, Mass. Atvažiuoja Valstiečių-Liaudininkų įgaliotas atstovas p. Makauskas. Jis išplaukė laivu "Lapland" Gruodžio 31 dieną ir New Yorke turėjo pasirodyt Sausio dešimtą dieną.

Iš kitų šaltinių gauname žinias, jog iš Kauno iškeliavo į Ameriką K. Norkus, seniaus buvęs redaktorium prie "Ateities" ir vėliau prie "Sandaros, ir su juom Vinikas, seniaus gyvenęs Brooklyne ir paskiau tulą laiką buvęs Lietuvos atstovybės sekretorium Washingtone. Pastarasis pernai užbaigęs mokslą iškeliavo Lietuvon ir dabar iš ten grįžta.

NAUJI LENKŲ SIAUBIMAI VILNIUJE.

Vilnius, okupuota Lietuva. Baltgudžių laikraščiai skelbia, jog Vilniuje lenkai pirmiau jau konfiskavę kelis numerius "Vilniaus Balso", dabar tą laikraštį visai uždarė ir užgynė toliasnį jo leidimą. Sulyg lenkų laikraščių žinių, lenkų policija suėmė iš Lietuvos didelį siuntinį knygų ir brošiurų, kuriose "liaudis buvo kurstoma prie sukilimo ir Vilniaus iš lenkų išliuosavimo". Knygos buvę siųstos jau žinomai lietuvių apšvietos reikalais užsiimančiai draugijai Rytas. Saryšyje su šių knygų siuntiniu, policija areštavo lietuvių patriotą ir didelį veikėją Basavičių.

FRANCUZIJA VARO LAUKAN SVETIMTAUČIUS.

Paris, Francuzijoje. Pastaruoju laiku valdžia atkreipė atydą į svetimtaučius, kurie čia laikinai gyvendami pasirodė palinkimu prie peržengimo tiesų. Ypatingai atsižymi vokiečiai, lenkai ir rusai, laikanti atidarytas gertuves valandose, tiesomis užgintose. Dėl tos priežasties jie gaudoma ir išvaroma iš Francuzijos rubežių. Praėjusioje savaitėje tokių prasižengėlių iš Francuzijos išgabenta 48, toliaus jų bus išgabenta daugiau.

PREZIDENTAS EBERT PAVARĖ MINISTERĮ.

Berlin, Vokietijoje. Prezidentas Ebert pavarė iš vietos ministerį Hoefle, kuris buvo komunikacijos ministeriu ir kartu ministeriu okupuoto krašto. Mat susekta, jog jis valdžios pinigus aikvojo privatiškiems reikalams, duodamas savo pažįstamiems paskolas ir dalį pinigų sukišęs į privatiškas bendroves, iš kurių jis tikėjosi didelio pelno, ir tokiu budu išaikvojęs suvirš dvyliką milijonų markių auksu, iš ko tikėjosi pelnyt 60,000 markių.

RUSIJA DUOS KAIMIEČIAMS PALENGVINIMUS

Moskva, Rusijoje. Kremliuje atsibuvo konferencija valdžios atstovų su atstovais kaimų gyventojų. Konferencijoje valdžios atstovai pasiulė kaimiečiams palengvinimus, duodant jiems tiesą patiems rinktis kaimų valdininkus, ir beto pasiulyta religijos nepaliečiamybė. Tai pirmutinis Rusijos valdžios pasiulymas kaimiečiams, nuo pat pradžios, kada komunistai įkurė savo valdžią. Ikišiol kaimai buvo globoj "raudonos armijos" ir "čekos", kurių kaip viena taip ir antra pusė, veikė sulyg savo nuožiuros, be jokių įstatymų.

TIFLISE SUŠALO DAUG ŽMONIŲ IR GYVULIŲ.

Tiflis, Gruzijoje. Pastaromis savaitėmis visame Kaukazo rajone siautė dideli šalčiai, kurio aukomis krito šimtas žmonių ir daug tukstančių gyvulių. Gyventojai, nesulaukdami savo kaiminių pareinant, išėjo į kalnus ieškot jų, bet ir tiems negrįštant, kiti atrado kalnuose sušalusius piemenis, jų ieškot išėjusius šeimyninkus, o su tais ir gyvulius, daugiausia avis. Tokių šalčių, koki čia siautė pastaruoju laiku, niekas net iš senesnių žmonių ne atmena.

SAKO KAD ZINONIEVAS TAPO PAŠAUTAS.

Berlin, Vokietijoje. Čia pareina žinios iš Leningrado, jog ten atvykus iš Maskvos trečiojo internacionalo pirmininkui Zinonievui, minia žmonių gatvėje jį užpuolė ir labai sumušė. Paskui ta pati minia jį nuginklavo, gi iš minios vidaus kaščinkas paleido revolverio šuvį, kuriuom sužeista ir taip jau sumuštą Zinonievą. Šovikas policijos tuojau tapo suimtas. Kas paskui nutiko, žinios nepasako.

VOKIETIJOS KLERIKALŲ TRUKŠMAS.

Berlin, Vokietijoje. Parlamente arba reihštage, klerikalų partijos nariai sukėlė didelį trukšmą prieš užtvirtinimą naujo gabineto, kurį sudarė Hans Luther, sutikęs liktis priemeru. Klerikalai piktinosi naujuoju gabinetu, kad tas didžiumoje susideda iš nacionalistų. Klerikalams dalinai pritarė ir socialistai, kadangi į gabinetą ne įėjo nė vienas socialistas. Vieni ir antri sustatė rezoliucijas ir parinko komisijas, kurios eis pas prezidentą su protestu prieš "buržuazų gabinetą", kaipo susidedantį tik iš militaristų rėmėjų.

GRUMOJA DANZIGUI SPĖKA UŽĖMIMU.

Berlin, Vokietijoje. Tarpe "neprigulmingo" Danzigo ir Lenkijos, jau nuo seniai eina nesutikimai, kuomet lenkai ten pina savo intrigas. Lenkijai Danzige leista įsirengt pačtą su savo viršininkais. Lenkai vieną naktį nudažė Lenkijos dažais (baltai-raudonai) visas pačto skryneles, kurios gatvėse stovi laiškų sumetimui. Danzigo senatas pasiskundė Tautų Lygai, ši gi nusprendė, jog lenkai taip nudažytas skryneles Danzige turi turėt. Tada vėl iš po nakties visos skrynelės pasirodė nuteptomis vokiškais dažais (juodai-baltai-raudonai). Dabar Lenkijos laikraščiai visu balsu Danzigui grumoja, kad jei jo gyventojai nesiliaus tokius "šposus" krėtę, tai lenkų kariumenė turės Danzigą prievarta paimt ir prie Lenkijos prijungt taip, kaip Lietuvos kariumenė prie Lietuvos prijungė Klaipėdą.

ITALIJOJE NERAMUMAI VIS DIDINASI.

Roma, Italijoje. Nepasiganėdinimas diktatorium Mussolinu, tarpe antifacistų vis labiau didinasi ir kaskart aiškesniu darosi. Pastaromis dienomis pasirodė jau ir spaudinti cirkulorai, kuriuose antifacistai kviečia visus valstybei ištikimuosius imtis boikotuot Mussolino rengiamus Vasario mėnesyje rinkimus. Facistai šituos cirkulorus skaito komunistų agitacija ir Mussolinui pataria imtis griešČiausių priemonių komunistų išgaudymui, pirmiau negu tie sukurs Italijoje naminę karę, arba revoliuciją. Mussolini lyg pabugęs viešo boikoto, rinkimų dienos paskyrimą atidėjo vėliasniam laikui.

ŽIURKĖS "IŠAIKVOJO" PINIGUS.

Clinton, Ind. L. Meyer, vedantis minkštųjų gėrimų pramonę prie L. Court, tankiai pasigesdavo mažų sumų pinigų, kuomet vakare skaitydavo savo dienos pelną, ir jokiu budu negalėjo suprast kur pinigai dingsta; jie buvo dedami į paprastą stalčių, iš kurio vis kaszinkas pinigus paglemždavo. Aną dieną pasirėjo taisyt žiurkių sugraužtas grindis. Kada atlupta, sugraužtos lentos, tarpe grindų balkių patėmyta viena dešimtdoliarinė. Ta ištraukus, pasirodė ir daugiau, ir taip pririnkta iki $202, dar nesugadintų pinigų, kiti pinigai kaip ir keliatas čekių buvo sukapota į druzgus. Mat žiurkės pasidarusios stalčiuje skylę, iš ten ėmė pinigus ir... krovė sau lobį.

SUVALDYS VINCĄ IBANEZ UŽ KURSTYMUS.

Paris, Francuzijoje. Prašant Ispanijos valdžiai, idant butų suvaldytas Paryžiuje gyvenantis Vincas Ibenez, kuris spaudytomis brošiuromis kursto Ispanijos gyventojus prie sukilimo ir nuvertimo karaliaus Alfonso valdžios ir Riviero diktaturos, Francuzijos valdžia prižadėjo jį suimt ir suvaldyt. Kol kas dar nežinia kaip jis bus suvaldytas, bet greičiausia jis bus išvarytas iš Francuzijos rubežių ir turės persikelt Italijon.

MOKYKLOS JAUNUOLIŲ PATVIRKIMAS.

Goeshen, Ind. Goeshen augštoje mokykloje pasirodė tarpe mokinių abiejų lyčių didelis ištvirkimas, kurį suvaldyt mokyklos vedėjams nestengiant, kreiptasi į teismą, reikalaujant panaikint papročius rengiant mokyklos kambariuose šokius, į kuriuos susirinkę mokiniai abiejų lyčių, paleistuvauja, geria degtinę ir ruko tabaką. Teismas išklausęs mokintojų skundo, prisakė policijai neleist mokykloje rengt šokius, ir jei toki vakarai, su šokiais butų surengti kada nors, išvaikyt juos.

"AREŠTAVO" TRIS ŠIMTUS APARTAMENTŲ.

Boston, Mass. Neseniai čia kilo didelis gaisras Scobey ligonbutyje, kurio auka tapo viena moteris. Po šiam atsitikimui miesto valdžia pasistengė apžiurėt visas didesnes įstaigas, ar jose yra koki iš gaisro gelbėjimosi įrankiai, ir beveik visur nieko panašaus ne atrasta. Labiausia nemalonėn pateko 300 apartamentų, kuriuose nerasta automatiškų čiurkynių, kad gaisrui kilus, pats vanduo pasileistų gaisrą gesint. Visi šie apartamentai tapo "areštuoti" ir jei jie per pažymėtą laiką ne įsitaisys čiurkynių, jiems bus atimta laidai.

RUSIJOJE FALSIFIKUOJAMA PINIGAI.

Budapešt, Vengrijoje. Nuo tulo laiko patėmyta, jog Vengrijoje vaikščioja falsifikuoti Suvienytų Valstijų pinigai, po penkis šimtus doliarių vienoj lentoj, padirbti iš penkdoliarinių. Policija ilgai tyrinėjo ir ant galo susekė, kad toki pinigai pareina į Vengriją iš Hinijos. Pasistengus ir Hinijoje patyrinėt, pasirodė, kad toki pinigai pargabenama pundais iš Rusijos, per Mandžiuriją, ir paskui per tam tikrus agentus jie eina į Europos valstybes. Tokių pinigų daug yra ir Čekoslovakijoje.

KALĖJIMAS PABAIGĖ JO GYVENIMĄ.

Joliet, Ill. Čia numirė prieš mėnesį Chicagoj pasmerktas ilgiems metam kalėjiman Leonas Koretz. Jis pardavinėdamas neva aliejaus laukų akcijas, iš žmonių susiėmė pusantro milijono doliarių ir paskui bėgo už rubežin, neva keliavo į Panamą apžiurėt aliejaus šaltinius, bet tapo sugautas Halifaxe ir pargabentas Chicagon, kur teismas jį pasmerkė kalėjiman. Čia jis ilgai nepakentė kalėjimo gyvenimą, prie to jau nuo seniau turėjęs šlapligę, užbaigė savo gyvenimą.

GELEŽINKELIAI NORI DAUGIAU.

Washington, D. C. Kaip tik valdžia nesutiko pakelt pačto darbininkams algas, tuojau geležinkelių kompanijos atsikreipė prie valdžios, dejuodamos, kad jos turi milijonus doliarių nuostolių kasmetai, važiojant pačtą, ir todėl butinai reikalinga joms mokėt už pačto važiojimą daugiau, idant pridengus nuostolius. Pačto viršininkas nieko dar joms ne prižadėjo, tik skiria komisiją, kurios uždučia turės but ištyrimas, kiek yra teisybės kompanijų dejavimuose.

DU "SVARBUS" KLAUSIMAI TEISME.

New York, N. Y. Estelė Alison kreipėsi teisman prašydama duot jai perskyrą nuo jos vyro Edvardo, kuris nežinia kur prieš penkis metus dingo. Jiedu gyveno Valdorf viešbutyje, ir kuomet Alisonienė rengėsi teatran, jos vyras pasiprašęs nuėjo į apatinius viešbučio kambarius parukyt, ir daugiau nesugrįžo. Tam suėjo penki metai ir ji pasiremdama New Yorko įstatymais, ieško perskyros. Teisėjas pastatė du "svarbiu" klausimu: "Kaip seniai jis ruko" ir "kaip ilgai ji rengėsi". Kol advokatas priruoš atsakymus į šiuodu klausimu apie perskyros suteikimą teisėjas prižadėjo nieko nesakyt.

TELEGRAFISTAS IŠGELBĖJO.

Boston, Mass. Provident Istitution bankoje du darbininkai taisė apsaugos plieninę šėpą, kurion įėję užmynė netyčia ant vagims sugaut prietaisos, ir ta juodu greitai viduje uždarė. Išgelbėjimui dviejų žmonių, sušaukta kalviai, hemikai, policija, gaisrininkai, bet niekas negalėjo viduje esantiems suteikt pagelbą, net kol galiaus kas ten patarė pašaukt telegrafistą. Tas atėjęs, mažyčiu plaktuku daužydamas susekė sienoje vietą, kurioje buvo slaptas stiklas, o po tuom nurodymas kaip atrakint duris. Ir tokiu budu telegrafisto dėka du žmonės tapo išgelbėti.

MOKES SAVO KARIŠKAS SKOLAS.

Paris, Francuzijoje. Tarpe Francuzijos, Italijos ir Anglijos įvyko sutartis, sulyg kurios visos šios valstybės sutinka mokėt Suvienytoms Valstijoms savo kariškas skolas. Skolos turės but išmokėta sumoje 600 milijonų doliarių, mokant po 25 milijonus kas metai, per 25 metus.

PARLĖKĖ EKSKARALIENĖ ZITA.

Vienna, Austrijoje. Į Tata Tavora, Vengrijoje, orlaiviu parlėkė buvusi Austro-Vengrijos karalienė Zita, su savo sunum, ir apsistojo kunigaikščio Esterhazp pilyje. Vengrijos valdžia sprendžia, jog ji čia atkeliavo su tikslu savo sunui Otto atgaut Vengrijos sostą. Šitoje pat pilyje anais metais buvo suimtas Austro-Vengrijos ekskaralius Karolis, iš Šveicarijos orlaiviu parkeliavęs, ir ištremtas; gali tas pat sutikt dabar ir jo žmoną su sunum.

KOKIA POLICIJOS UŽDUOTIS.

Clinton, Mass. Moteriškas balsas per telefoną paklausė policijos viršininko, kodėl miesto rotušės laikrodis sustojęs. Viršininkas atsakė, jog policija nėra tam, kad laikrodžius taisyt. Tada balsas paklausė: "Tai kokia policijos užduotis svarbiausia?"

Vėliausios žinios.

Washington. Užrubežių ministeris Hughes, kaip buvo tikėtasi po prezidento rinkimų, įteikė savo rezignaciją. Jis pasitrauks iš vietos prezidentui prisiekus, nuo 4 dienos Kovo. Jo vieton skiriama dabar Londone esantis ambasadorium Kellog.

Roma. Italijos diktatorius Mussolini įdavė parlamentui reikalavimą išleist įstatymą, uždraudžiantį gyvavimą slaptai veikiančioms draugijoms, kaip masonų ir kitokios.

Tokio. Koreoje didelis badas. Suvirš trįs milijonai žmonių kenčia badą, gi 50,000 iš tų, maitinasi vien medžių žievių sriuba ir šaknimis. Laukia maro epidemijos.

Roma. Policija areštavo komunistų susirinkime dalyvavusių 40 vyrų ir 11 moterių, kur buvo krikštijama bolševikų raudona vėliava. Visi areštuoti, iki teismui, uždaryta Regina Voeli kalėjime.

Berlin. Netoli Herne, geležinkeliu bėgant greitajam trukiui Berlin-Cologna, garvežiui iššokus iš bėgių, 22 pasažierai užmušta ir 60 sužeista.

Žinios iš Lietuvos

Parduota daug girios.

Kaunas. Gale Lapkričio mėnesio Kaune per akcioną parduota 654 hektarai girių plotas. Girias apipirko viena Karaliaučiaus firma, kuri užsimokėjo už pirkinį 1,341,216 litų ir 70 centų.

Žuvusių paminėjimas.

Kaunas. Gruodžio 9 Kaune buvo minima I lietuvių bataliono nužudytų kareivių 5 metų sukaktuvės. Vytauto bažnyčioje įmuryta atminčiai marmurinė lenta su žuvusiųjų pavardėmis.

Falsifikacija valsčiaus iždo.

Kelmė. Valsčiaus valdyba pastebėjo, kad valsčiaus iždo knygose yra įtartinų raštų padarius reviziją, pasirodė, kad pinigų valsčiaus ižde yra pritrukę, o be to, rasta falsifikuotas Raseinių iždinės antspaudas. Iždininkas areštuotas. Eina tardymas.

Žmonės dabar keikia. Kai kurie buvo sumokėję mokesčius ir gavę kvitas iš valsčiaus iždininko, bet negavo kvitų iš apskričio iždinės ir dabar turi iš naujo mokėt. Policija jau net pradėjo išjieškot mokesčių—"L."

Susilaikykite nuo Francuzijos.

Kaunas. Francuzijos "Societe Generale d'Immigration Argicoletet Industrielle" firmos atstovui Kaune paskelbus žinią, kad samdomieji darbininkai Francuzijos laukų darbams, iš karto sujudo ne tik centro, bet ir provincijos darbininkai. Paprašius Francuzijos valdžios laiduot statomas išlygas, mu sų darbininkams apsaugot, buvo atsakyta neigiamai, todėl ir musų valdžia negalėjo imt atsakomybę už galimas pasekmes. Dabar toji firma laisvai tariasi su darbininkais tačiau neturi jokio pasisekimo. Eina gandai, kad francuzai samdą darbininkus laukų darbams karės išardytuose ir granatomis nusėtose vietose, kur kas valanda gręsia mirties pavojus. Ikišiam laikui vykt į Francuziją išsiėmė pasus tik 22 žmonės, o ir tie patys svyruoja, ar važiuot "laimės" jieškot, ar ne—"L."

Už platinimą bolševikiškos literaturos ką tik nesušaudė.

Kaunas. Kauno bolševikai buvo paskleidę savo literaturos, kurios platinimas davė gana apgailėtinas pasekmes. Butent, beplatinant bolševikų proklamacijas buvo sulaikyti 5 žmonės (3 lietuviai ir 2 žydai) ir už tai kaipo valstybės priešai atiduoti kariškam teismui. Šeštadienyje, 20 Gruodžio teismas išnagrinėjęs bylą, kaltinamuosius pasmerkė sušaudymui ir to nuosprendžio įvykdymas turėjo but išpildytas 48 valandų bėgyje, t. y. pirmadienyje, 22 Gruodžio.

Nubaustiems teismas leido prašyt valstybės prezidento pasigailėjimo ir dėlto jie naudodamiesi ta proga, padavė prezidentui prašymus pakeist jiems baudą ir palikt gyvais. Prezidentas išklausęs jų maldavimo, išdavė paliepimą mirties baudą sulaikyt ir bylą peržiurėt iš naujo.

Tokia aštri bauda už platinimą bolševikiškos literaturos yra tai pasekmė to nelemtojo bolševikų sukilimo Estonijoje, įvykinto 1 Gruodžio, nes ikišiol Lietuvoje už panašius dalykus tokia sunki bauda nebuvo vartojama.

Lietuvos Sunus.

Dvikova "gražiosios lyties" tarpe.

Kaunas. Kada Italijoje pastartuoju laiku pasidarė didelis sezonas dvikovų tarp parlamento narių ir žurnalistų, tai pas mus, Lietuvoje, pradeda tos mados imtis "gražioji lytis".

V. J. Kedainių mieste ramiai sau gyvendama ir retkarčiais pasidžiaugdama savo vyru, kuris, tarnaudamas Kaune, ne labai jau taip retai aplankydavo savo žmonelę, leido ilgėsio dienas, skaitydama jas diena iš dienos po vyro apsilankymo, kaip štai visai netikėtai gauna nepažįstama ranka rašytą laišką, kuris pradėjo blaškyt auksines jaunos žmonelės svajones. Netikėta naujiena visai sudrumsčia V. J. ramų šeimynos gyvenimą.

Laiško autorius—moteris vidutinių metų J. M., gyvenanti Kauno—Slabadoje, "Maloniai" kviečia ją pas save atvažiuot į "svečius" ir duot iškilmingą pasižadėjimą atsisakyt nuo vyro, nesivadint jo žmona ir jokių intrigų nedaryt. O jeigu ji neatsitrauksianti nuo savo vyro, tai turinti rengtis į tolimesnę kelionę "ad patres" (pas Abraomą).

V. J. vieton kad pasikviestų ištikimiausias savo drauges sekundantėmis, sėdus į trukį sujudinta širdžia važiuot į dvikovos lauka, — skubiai parašė apie visą atsitikimą, savo vyrui į Kauną. Šisai nieko nelaukdamas skubinasi nuramint sujudintą žmonelę ir pasakoja jai, kad, iš tikro, jam Kaune tarnaujant, atsilankydavo J. M., kuri žadėdama mest savo vyrą, prikalbinėjo jį taip pat mest provincijoje esančią savo žmoną; jiedu turėdami daug pinigų galėsią pradėt naują gyvenimą...

J. M., vieton sulaukus atvažiuojant savo konkurentę V. J. duot "iškilmingą pasižadėjimą", netikėtai susilaukia savo vyrą, kuris, kaskaip viską sužinojęs, pradėjo žmonelei rodyt "tikinančius argumentus". O. V. J. iš savo pusės kreipėsi į teismą prašydama užtarimo. J. M. už svetvyravimą ir ardymą ramaus šeimynos gyvenimo, be vyro "įtikinančių argumentų", gavo dar septynias paras pasėdėt kalėjime—"L."

Neatsargumo auka.

Telšiai. Telšiuose pas p. Šutkienę, Mažoji kalno g-vė, įvyko baisus atsitikimas.

Čia gyveno penketas mokinių, pati šeimyninkė su tėvu ir sunumi ir dar p. Petrutis. Šis ponas turėjo kažinkokių spiritu užpiltų vaistų, kuriuos jis nuo laiko gerdavo. Tų vaistų ragavo, rodosi porą kartų vienas ten gyvenusių suaugusiųjų gimnazijos mokinys A. Kalašauskas. Bet pirmą ir antrą sykį nieko nejautęs. Reik primint, kad jis buvo nesveiko organizmo, ir jam buvo užginta stiprųs gerimai.

Gruodžio 1 d. vakarą p. Petrutis gėrė savo vaistų sykiu su juo gėrė ir Kalašinskas, be to, ir pati šeimyninkė; vienas mažiuks mokinys taip pat jų mėgino. Praėjo visa valanda, niekas nieko blogo nejautė, o Kalašinskas ypatingai buvo linksmas. Jis žaidė su tuo mažiuku mokiniu. Staiga jam pradėjo sukt vidurius, darytis negera, ėmė vemt ir bežiurint atsiskyrė iš šio pasaulio. Tiesa, buvo parvestas gydytojas, bet jis pagelbos nesuteikė.

A Kalašinskui mirus p. Petrutis tuoj nuėjo gult Tuo tarpu atvyko policija ir statė portokolą. Ir štai netikėtai kitame kambaryje pasigirdo baisus, žmogaus mirtį nuduodąs, balsas. O kokio išgasčio! Visiems per kuną perėjo šiurpuliai, o šeimyninkė tuoj krito, kaip negyva. Baisesnės valandos nereikia: vienas išbalęs, vos pradedąs šalt, guli lovoje; kitas baisiai vemią, karčiai dejuoja; trečias (šeimyninkė) nusilpęs taipgi nekruta. Ir kiek truko, kad viena valandą butų trįs lavonai atsiradę vienuose namuose. Bet dar laimė—du paskutiniuoju išgijo.

A. Kalašinskas, kilimo iš Kelmės parapijos, rodos Pakalniškių kaimo, lankė Telšiuose suaugusių gimnazijos III klesą. Turėjo 24 metus; buvo atsitarnavęs kariumenėje savanoriu. Buvo doras vaikinas; jį be galo mylėjo tėvas (motinos neturėjo) broliai, seserys, bet lygiai taip pat jį mylėjo ir tie, kuriems teko jį pažint.

Nežinomų vaistų ir be gydytojo nurodymo jokiu budu negalima vartot, jais juokaut, juo labiau, neturint tikros sveikatos. Tokio neatsargumo auka ir buvo velionis A. Kalašinskas—"L."

Viršaičio pamainymas.

Troškunai nuo Gruodžio antros dienos, Troškunų valsčiaus naujasis viršaitis Pabarška Petras perėmė į savo žinią visą valsčiaus turtą ir pradėjo veikimą. Pirm perimsiant buvo sušaukta revizijos komisija, kuri peržiurėjo senojo viršaičio darbus ir tvarką. Paaiškėjo, kad dar daug pinigų yra už visokius patentus ir kitokius mokesnius neišrinkta, kuriuos naujasis viršaitis neatideliojant turės išjieškot ir atsilygint tarnams, jau kelis mėnesius savo algos laukiantiems. Pinigų išmokėjime taipgi pastebėtas didelis apsileidimas: nerasta nė vieno sutarties akto bei dokumentų, prirodančių darbo sutarties išlygas. Visos išlaidos pažymėtos pinigų paėmėjo po kvitų parašu.

Naujojo viršaičio valdžios perėmimas, skaitant nuo jo paskyrimo dienos, virš mėnesio užsitęsė. Tam buvo dvi gana svarbios priežastys. Viršaitis dėl tam tikrų savo išskaitliavimų, pats be galo norėjo toliaus viršaičiu pasilikt. Jis su tuom tikslu, lyg mažas vaikas, sykiu su savo pačia, abudu graudžiomis ašaromis apsipylę, vaikščiojo pas įžymesnius žmones ir nekuriuos tarybos narius, palaikymo prašydamas ir, tikėdamasis jo geismams išsipildysiant, kiek galima toliaus tęsė perdavimo laiką, kol galų gale apskričio viršininkas įsakė neatidėliojant perleist kitam. Antroji priežastis — kašzinkodėl naujuoju viršaičiu kilo nepasitenkinimas, ar nepasitikėjimas ir tarpe tų, kurie už jo kandidaturą balsavo (jis buvo gavęs iš aštuoniolikos dvyliką balsų, o senasis viršaitis vos trečiu sykiu balsuojant, tik devynis balsus gavo). Naujasis viršaitis praėjo liaudininkų sąraše, o senasis — bepartyviškų, nors faktiškai, abudu liaudininku. Senuoju viršaičiu liaudininkai pilnai pasitikėkėjo, o šį naująjį ėmė laikyt vilku avies kailyje—neištikimu, o ypač nepasitikėjimas kilo tuomet, kuomet jis, Pabarška, nepaklausė partijos disciplinos, kuri vertė jį nuo viršaitystės atsisakyt. Tam tikslui liaudininkai net kelis savo partijos posėdžius darė, bet šis vistiek nepaklausė ir neatsilankė. Tuomet liaudininkai griebėsi grieščiausios priemonės—jį iš partijos sarašo išbraukt, bet ir tas veltui. Ant galo revizijos komisijai revizavimo laiką paskyrus, valsčiaus tarybos liaudininkų frakcija padarė savo susirinkimą ir išnešė busimajam viršaičiui sekančią rezpliuciją:

"Troškunų valsčiaus tarybos, valstiečių liaudininkų sajungus frakcijos prezidiumas, 1924 m. Lapkričio 30 d. N 3. Troškunų valsčiaus tarybos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos frakcijos nariui, draugui Pabarškai Petrui.

Remdamasis frakcijos nutarimu iš 1924 m. Lapkričio mėn. 24 d., šiuomi prezidiumas prašo gerbiamojo draugo, Troškunų valsčiaus viršaičio pareigų ne perimant iš darbartinio viršaičio p. Zlatkaus, nuo tų pareigų atsisakyt, paduodant apie tai pareiškimą raštu Troškunų valsčiaus valdybai ne vėliau š. m. Gruodžio 1 d.

Prezidiumo pirmininkas, Pr. Radzevičius".

Ši mano žodis žodin nukopijuotoji rezoliucija buvo Pabarškai įteikta Gruodžio 1 d., jis 2 d. jau galutinai perėmė valsčiaus darbą. Pabarška, matyt, yra teisingas ir energiškas žmogus. Žinoma, iš visų pusių priešininkų persekiojamam ir tykančių kokiu nors budu įgilt, nelengvas bus pareigų ėjimas.

Latutė.

Grįžta iš Lenkijos sulenkintieji.

Žeimiai, Kedainių apskričio, tai gerokai aplenkinta apylinke, davusi Lenkijai nemažą vyrų burį. Dėja, atstatyta "ojczyzna" liko jiems, matyt, nedėkinga, kadangi vienas paskui kitą bailiai, nosis nuleidę, grįžta atgal į Lietuvą. Pirmas toks drąsuolis pasirodė p. Norbutas. Paskui jį sugrįžo Petrusevičius, Jeloveckas, Jurkevičius. Vietiniai lietuviai piktinasi, kad sugrįžę ponai, gal gen. Želigovskiui padėję užgrėbt Lietuvos žemę, dabar laisvai švaistosi po Lietuvą, ir nėra jiems atsakomybės.

Valsčiuje yra penkios lietuvių pradinės mokpklos. Ir sulenkėjusieji mielai leidžia vaikus mokytis. Atsiranda kurstytojų steigt lenkiškas mokyklas. Ypač pastaruoju laiku jie eina į sulenkintus kaimus ir, sako, renka parašus už lenkiškas mokyklas. Sulenkinti kaimiečiai yra tamsųs. Jiems pati lenkystė nerupi, tik įkalbami pasiduoda.

Pačiame miestelyje nuo vokiečių okupacijos laikų mokytoju yra p. J. Martynaitis. Tai sulenkintos apylinkės lietuvių žvaigždė. Daugiausia jo pastangomis sulenkintieji grįžta prie lietuvystės. Iš valsčiaus tarybos 18 narių šiais metais išrinkta tik du neva lenkų atstovai. Daug padarė ir kitos nuo seniau esančios mokytojomis A. Dzikaitė ir E. Šidlauskaitė. Kaimai, kuriuose jos mokino, įgyja lietuviškos išvaizdos.

Didelio pasišventimo reikia mokytojams ištautintame krašte. Jie daugiau negu kitur turi darbo ir vargo mokykloje. Paima vaikus nemokančius lietuviškai. Už mokyklos dirbdami tautišką kulturišką darbą patiria nemalonumų, įžeidimų, pavyzdžiu paduoda čia vieną atsitikimą su viena mokytoja. Eina ji vieškeliu. Žmonės taiso kelią. Mokytoja taria "padėk Dieve!" "Poceluj w....", gauna atsakymą. Lenkiškųjų tarpe su panašiais riebiais argumentais labiausiai pasižymi stambesnieji šlėktos, folvarkų savininkai, ypač jų jaunesnėji karta, kuri stipriai laikosi įpirštos jiems lenkų panaberijos. Šiaip jau kaimiečiai kaskart darosi lietuvystei palankesni. Galima tikėtis, už 2—3 metų lenkų agitatoriams Žeimių apylinkėje dirvos neliks.

Senoji valsčiaus valdyba, norėdama pralobt ir gal dėl savo patogumo, įsteigė traktierių. Atgabeno įvairių skanumynų: saldžių, karčių, rugščių. Viskas valsčiaus ponams rodėsi, bus gerai. Sugrąžino biednuomenei pinigus, įneštus už kasmet atleidžiamą jai kurą, pareikšdami, buk miškų urėdas malkų nedavęs. Butų ir apdraudimo surinktus mokesčius sumokėję, kad ne ta nelaimė. Po kelių mėnesių skanutis skystimas "išgaravo", ir teko restoraną likviduot su dificitu apie 2500 litų. Kašzin kaip pasielgs su tuo dificitu naujoji valsčiaus taryba? Raštvedys p. Kranauskas guodžiasi, nedidelė tai esanti skola. Valsčiai, neturį skolų, esą be iniciatyvos, neveiklus. Kaip raštvedžiui sekasi tvarkyt valsčius ir raštinė, nežinau, bet traktierius ir lauko darbininkų profesinė sąjunga, nesiseka. Gyventojai tikisi, kad naujoji valdyba su Kasperavičium priešakyj teisingai sutvarkys valsčiaus reikalus ir saugosis nuo panašių iniciatyvų.

—"L."

—o—

ŽEMĖS REFORMOS VALDYBA SKELBIA VARŽYTINES.

suskaldytų dvarų centrams parduot.

Varžytinės įvyks 1925 metų Vasario 3—5, 10 val. ryto, Kaune. Bus parduodami šie dvarai:

Gelžonpamušės, Saločių valsč. 55 h. 1859 m. 9 triobos už 75,824 lt. Padaičių, Pabiržės valsč., 31 h. 3156 mtr. 12 triobų už 60,000 lt. Parovėjos, Biržų valsč. 60 h. 6849 mtr. 5 triobos už 60,000 lt. Starkonių, Biržų valsč. 33 h. 1823 mtr. 7 triobos už 28,000 lt. Skirsnemunės, Jurbarko valsč. 52 h. 6836 mtr. 3 triobos už 52,000 lt. Kyvilių, Akmenės valsč. 34 h. 1962 mtr. 8 triobos už 20,747 lt. Mademrodės, Akmenės valsč. 61 h. 8375 mtr. 6 triobos už 51,660 lt. Liudyinavo, Raudondvario valsč. 20 h. 2290 mtr. 6 triobos už 20,000 lt. Aleksandravo, Jurbarko valsč. 40 h. 5600 mtr. 13 triobų už 90,000 lt. Gžymalinės, Tytavėnų valsč. 20 h. 4079 mtr. 4 triobos už 22,000 lt. Jurbarko dv. buv. vandens malunas, Jurbarko valsč. 18 h. 0255 mtr. 4 triobos už 42,000 lt. Skirsnemunės, Jurbarko valsč. 15 h. 4866 mtr. 7 triobos už 40,000 lt. Romanavos, Raseinių valsč. 20 h. 2995 mtr. 6 triobos už 28,000 lt. Tarnavos, Južintų valsč. 88 h. 1615 mtr. 13 triobų už 40,000 lt. Aleksandravėlės, Abelių valsč., 40 h. 4828 mtr. 7 triobos už 30,000 lt. Litviniškio, Rokiškio valsč. 40 h. 5830 mtr. 9 triobos, 31,000 lt. Gabrieliavos, Gudžiunų valsč. 47 h. 4370 mtr. 10 triobų 36,000 lt. Stebulių, Kedainių valsč. 29 h. 9100 mtr. triobos už 26,000 lt. Miegėnų, Gudžiunų vals. 30 h. 4816 mtr. 6 triobos už 26,000 lt. Bučiunų, Baisogalos valsč. 53 h. 3366 mtr. 5 triobos už 45,000 lt. Tykunų, Kedainių valsč. 28 h. 9302 mtr. 2 triobos, už 16,000 lt. Aukštakalvių, Kretingos valsč. 30 h. 9848 mtr. — už 35,000 lt. Latavos vandens malunas, Androniškių valsč. 2 triobos už 5,000 Justinavo, Kapčiamiesčio valsč. 37 h. 8589 mtr. 8 triobos už 24,985 lt. Normaučių, Pašlaušės valsč. 35 h. 2795 mtr. 4 triobos už 25,975. lt. Karpiškių, Klovainių valsč. 24 h. 1213 mtr. 4 triobos už 16,350 lt. Cigoniškių, Gasčiunų valsč. 45 h. 6706 6 triobos už 39,917 lt. Ažuolinės, Joniškio valsč. 40 h. 4806 mtr. 4 triobos už 32,000 lt. Gavėnonių, Gruzdžių vals. 49 h. 4759 mtr. 7 triobos už 60,000 lt. Beržėnų, Pašvitinio valsč. 76 h. 4317 mtr. 11 triobų už 63,867 lt. Gaižaičių-Grikaičių, Kruopių vals. 45 h. 7516 mtr. 13 triobų už 46,000 lt. Senųjų Dirvonų, Eržvilkės valsč. 30 h. 8675. mtr. 7 triobos už 30,251 lt. Staniškės, Luokės valsč. 80 h. 1879 mtr. 16 triobų už 45,000 lt. Jazdaičių, Plungės valsč. 40 h. 1024 mtr. 6 triobos už 28,000 lt. Skočiunų, Žemaitkiemio valsč. 55 h. 3555 mtr. 7 triobos už 65,911 lt. Keižonių dvaro centras, Gelvonių valsčiaus, 45 hektarai 3455 metrų žemės 4 triobos už 46,013 litų.

Norintieji dalyvaut varžytinėse turi pristatyt varžytinių dieną savo valsčiaus valdybos ar apskričio tvarkytojo liudymą, kiek jie turi nuosavybės žemės, ir kad jie verčiasi ar yra vertęsi žemės ukio darbais.

Reikia turėt užstato 10% pradinės varžytinių kainos.

Smulkesnes išlygas galima sužinot Žemės Reformos Valdyboje ir pas apskričio žemės tvarkytojus.

Žemės Reformos Valdyba.

Amerikiečiai, norinti dalyvaut varžytinėse, kurie negali dalyvaut ypatiškai, gali ką nors įgaliot iš savo draugų Lietuvoje. Įgaliojimai turi but įduodami per Lietuvos konsulius. Red.

KOSULI SUSTABDYK TUOJAUS VARTOJANT
SEVERA'S COUGH BALSAM.
Laikyk ji po ranka. - Kaina 25c ir 50 centai.
Severa's Cold and Grip Tablets
sulaika persišaldymą nedodant jam išsivystyti. Kaina 50 centai pas aptieką
Severo Kalenderiu 1925 metams gaunama visur aptiekose, ar nuo
W. F. SEVERA CO.. - CEDAR RAPIDS, IOWA

Gudrus Teisėjas Išgelbėjo Seimyną.

Namų svininkas užganėdintas Visi linksmi!

Tula lenkų šeimyna New Yorke nesenai buvo pašaukta į teismą, kuriame ėjo byla delei jos išvarymo iš namų. Principialiais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolatos yra erzinami verkiančių kudikių šitos lenkiškos šeimynos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naktimis miegoti delei to kudikių verksmo ir todel prašė namų savininko išvaryti šią lenkų šeimyną iš tų namų.

Teisėjas išklausęs verkiančių kudikių motinos pasiteisinimo, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verkia kankinami mėšlungio, paeinančio nuo vidurių dieglio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudikiams, kuomet tik užeis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą sulaikė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakyta. Dabar kudikiai naktimis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų savininkas ištraukė bylą ir visi sau linksmai gyvena.

BAMBINO yra kudikių geriausiu draugu. Kudikiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiaus!

(Paskelbimas)

APTIEKA
Vienintėlė Lietuvio Vaistinyčia.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rušies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų

Norėdami sučėdyt pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima ant tolumą ateit, tai rašykite, o mes prisiųsime reikalingus vaistus per ekspresą.

A. BUDREVIČIUS
PROVIZORIUS,
122 Millbury St., Worcester, Mass.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly published every Thursday
by
M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass..

Yearly subscription: In United States $2,50
In Foreign Countries $3.00
Single copies ..... 5 cents.
Advertising rates on aplication.

AMERIKOS LIETUVIS
Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas
per
M. PALTANAVIČIA,
14 Vernon Street, Worcester, Mass..

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose $2.50
Kitose valstybėse $3.00
Pavieniai egzemplioriai ..... 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšto.

Enterned as Second Class matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879

KAIP VALDŽIOJE ATSTOVAUJAMA VISOS ŠALIES PILIEČIAI.

Kongresas skaitoma valstybės piliečių atstovų įstaiga. Tokia įstaiga turėtų atstovaut visą tautą, ir iš dalies tikima, jog taip yra. O vienok tikrenybėje yra kitaip, nes visos tautos atstovai yra išrinktais tik dalies piliečių, kas paaiški pastarose savaitėse, kuomet Marriam ir Gosnell surinko ir viešai paskelbė žinias apie rinkimus, atsibuvusius praėjusiame rudenyje, iš kurių pasirodo, jog balsavimuose dalyvavo tik dalis balsuotojų, o vienok išrinktieji atstovauja ir tuos, kurie balsavimuose visai ne dalyvavo.

Pastaruose rinkimuose ne visose valstijose balsavimas buvo vienodas. Valstijoje Indiana, iš šimto balsuotojų balsavo 83, West Virginijoje 76, Minnesotoje 73, N. Dakontoje 72, New Hamshire 70, Rhode Island 69, Deleware 69, Misouri 68, Iowa 67, Illinois 66, New York 60, Pennsylvanijoje 54, Arizonoje 37, Texase 29, Floridoje 25, Tennessee 23, Arkansase 20, Alabamoje 17, Virginijoje 13, Louisianoje 12, Mississippėje 10, Georgijoje 9 ir pietinėje Karolinoje 8 iš kiekvieno šimto balsuotojų.

Kuomet aštuntas nuošimtis balsuotojų dalyvavo rinkimuose pietinėje Karolinoje, iš šimto tukstančių gyventojų, turinčių balsavimo tiesas, ir šita valstija kongrese turi atstovų tiek, kiek jų turi nuo tokio pat skaitliaus balsuotojų Indiana valstija, tai yra 83%, tad darosi aišku, jog tautos atstovavimas Kongrese yra neteisingas, nes vienos valstijos aštuoni tukstančiai piliečių statoma lygiai su kitos valstijos trimis tukstančiais. Vienuolika valstijų, kuriose rinkimų metu dalyvavo 36 nuošimtis balsuotojų, turi kongrese tokias pat tiesas, kaip ir tos valstijos, kuriose balsavimuose dalyvavo 66 nuošimčiai piliečių.

Balsavimo tiesos nėra jokia prievarta, tik privalumu, todėl negalima priverst prie balsavimo kiekvieną, balsavimo tiesas turintį, vienok skaitlius atstovų kongrese turėtų but sudaromas nuo skaitliaus balsuotojų, kurie balsavimuose dalyvauja, kiekvienoje valstijoje, o ne nuo skaitliaus tų, kurie tik turi balsavimo tiesas. Valstijose, kuriose yra balsuotojams aprubežiavimas, turėtų but aprubežiavimas ir atstovų skaitliaus, gi tose valstijose, kur piliečiai pasinėrę neranguman ir todėl balsavimuose ne dalyvauja, ir todėl balsuotojų skaitlius labai mažas, atstovai turėtų but skiriami proporcionališkai, tik nuo skaitliaus balsavusių piliečių. Tada išrodytų teisingiau, nes valstijos turėtų tiek atsovų, kiek jų išrenka patys piliečiai, o ne tiek, kiek jų reikalauja skaitlius visų tų, kurie tik turi pilietystės tiesas, bet jomis nesinaudoja, ir rinkimuose ne dalyvaudami, atstovus ne renka.

Beveik pusė visų tų, kurie turi balsavimo tiesas, nesinaudoja tomis tiesomis dėl savo nerangumo, nepaisėmo dalykų; mažiau negu ketvirta dalis tokių piliečių, balsavimuose ne dalyvauja todėl, kad tiki, jog rinkimai nėra teisingi; apie viena šešta dalis piliečių balsavimuose nedalyvauja dėl administratyviškų patvarkymų, kuriais reikalaujama išbuvimo vienoje vietoje tulą laiką, ir apie viena ketvirta dalis piliečių balsavimuose ne dalyvauja dėl įvairių priežasčių, kaip liga ir kitos tam panašios.

Šitas žinias surinko pirmiau paminėti statistikai, Marriam ir Gosnell, idant patyrus priežastis, dėl kurių taip mažas skaitlius piliečių eina balsuot rinkimų dienoje. Sulyg žinių rinkėjų, pasirodo, kad didžiausia to priežasčia yra žmonių apsileidimas, nepaisėmas ir nekreipimas atydos į viešus reikalus. Po tai svarbiausia priežastis, kad daug yra tokių piliečių, kurie nepasiganėdina rinkimų sistema; jiems rodosi, jog dabar vartojama sistema yra visais atžvilgiais neteisinga. Šie pastarieji mato reikalą reformuot rinkimų sistemą taip, kad visuomet atstovų, ar tai į kongresą, ar į valstijų ir miestų valdžią, skaitlius butų imamas ne nuo skaitliaus piliečių, turinčių tiesas balsavime, bet nuo skaitliaus balsavimuose dalyvavusių.

Kitoje vietoje nepasiganėdinama prezidento rinkimais, kuomet jį išrenka ne piliečiai savo balsų didžiuma, bet keliatas elektorių. Jų nuomone, prezidentas turėtų but renkamas balsuotojų balsais, į partijas visai ne atsižvelgiant, ir išrinktas turėtų but skirtas balsuotojų balsų didžiuma taip, kad kandidatas gavęs balsų didžiumą, nežiurint kad ir kelis tik balsus daugiau už kitą kandidatą, butų skaitomas išrinktu.

Apie prezidento rinkimo patvarkymą buvo kalbama ir kongrese ir senate, prieš pastaruosius rinkimus, kuomet manyta, jog prezidentas nesiduos išrinkt elektoriams ir todėl reikės jį rinkt kongresui. Bet paselkmėms virtus kitaip, kada elektoriams pasisekė rinkimus pravest, ir vėl tas viskas nusiramino, ir apie reformas jau niekas ne prisimena.

Žmonių kankinimas.

Augščiausio teismo narys, p. Bradeis atkreipė atydą į kankinimą taip vadinamų nužiurėtų šiokiuose ar tokiuose prasižengimuose. Prieš dvidešimts metų įvairios policijos įstaigos visai ir nesislėpė su savo metoda, sulyg kurių kankinta suimtus žmones, kaltinamus ir įtariamus kokiame bent prasižengime, idant iš jų išgavus prisipažinimą prie kaltės, kuomet prirodymų tam neturėta. Toki kankynėmis išgaunami prisipažinimai vadinama "trečiuoju laipsnių". Kankinami suimtiniai, ne išlaikydami inkvizicijos priemonių, prisipažindavo prie kaltės, nežiurint, ar buvo kaltais, ar ne.

Į tai atkreipė atydą spauda, kuri ėmė peikt tokią metodą, kaipo liekaną vidurmžių papročių. Prie spaudos prisidėjo ir krutanti paveikslai, kurie nekartą parodydavo policijos barbariškumą. Tas kiek gelbėjo, nes policija pasidarė atsargesnė, ir išgavimui prisipažinimų ėmė vartot tik "dvasiškas" kankynes, bet kartais išėjo viešumon, jog apart "dvasiškų", reikalui esant, vartota ir fiziškos kankynės.

New Yorke kilo didelis skandalas 1922 metuose, kuomet murinas Boddy, kankynėmis priverstas prie desperacijos, netekęs kantrybės, suėmęs paskutines savo jiegas, nutvėręs du tyrinėtoju, užmušė juos tamsiame kambaryje, kuriame buvo jis kankinamas. Vėliaus išėjo viešumon kitas skandalas, kuomet kankinimais policija privertė hiną Wana prisipažint prie žudystos, nors jis tos žudystos niekad nebuvo papildęs. Augščiausis teismas paskui tą prisipažinimą paskaitė ne tiesotu ir pažymėjo, kad jis buvo išgautas tik su pagelba "trečiojo laipsnio".

Bet ne kiekvienas toks kankinimas pasiekė viešumą, ir gali but, kad šimtai žmonių buvo pasmerkti ir nužudyti, ar kalėjimuose pabaigė savo gyvybę, be jokios kaltės, kadangi jie tik buvo priversti prisipažint prie primetamų jiems kalčių, ne išlaikant kankinimo. Todėl teisėjas Bradeis ir pažymėjo, jog laikas jau skirtis su viduramžių budais, kad toki budai civilizacijai daro didelę gėdą, ir todėl jau laikas, kad jie pranyktų.

"Trečias laipsnis" viskuom lyginasi viduramžių kankynėms. Kaltinamasis verčiamas prisipažint prie jam primetamos kaltės, kuomet stoka tos kaltės prirodymų. Kaltinamas imama "dvasiškoms kankynėms"; marinama badu, neduodama nieko valgyt, girdoma suriu vandeniu ir neduodama miegot. O kada tas viskas neduoda pasekmių, tada imama fiziškoms kankynėms, kurias čia peržiauru minėt. Kankinamasis, ne išlaikldamas kankynių, prisipažįsta prie kaltės, idant pertraukus kentėjimą. Ne kartą su tokio "trečio laipsnio" išgauta prisipažinimas iš didelių niekšų, bet daug kartų prie kaltės prisipažino ir visai nekalti žmonės, prisipažino tik todėl, kad negalėjo perkęst kankynes.

Ir toki dalykai dedasi dvidešimtame amžiuje, taip garsiai reklamuojamame, kaipo augščiausios civilizacijos amžiuje, ir tokioje valstybėje, kuri visur imama pavydžiu kaipo kulturiškiausia šalis. Suvienytose Valstijose didžiuma žmonių piktinasi tokiomis metodomis ir reikalauja jas panaikint. Bet iš kitos pusės, didelė dalis žmonių reikalauja tokią inkviziciją palaikyt; reikalauja iš policijas, kad ta kuogreičiausia susektų kaltininką ir jį išduotų teismui. Policija, žinoma, kartais pataikauja antrai žmonių kategorijai, ir stengiasi kaltininką susekt, be atsižvelgimo, ar toks tariamas kaltininkas kaltas, ar ne, ir paskui didžiuojasi, kad štai, ve, kaip greitai suradome tai, ką kam kitam surast butų buvę negalimu.

Ir kaip tem nebutų, p. Brandei atkreipus į tai atydą, visuomenės privalumas yra stovėt už "trečio laipsnio" panaikinimą, kaipo barbariškumo, kuriam šiais laikais negali but vieta didžioje Amerikos republikoje, ikišiol viskuom buvusioje pavyzdžiu kulturiškoms šalims.

Jiesko išėjimo.

Rusijos valdžios žvalgai Kijeve susekė Pečersko vienuolyne esant paslėpta daug brangenybių, kurių vertė siekia 800,000 auksinių rublių. Brangenybės buvo paslėptos vienuolyno sienoje, taip gerai, kad jos rekvizistų, jieškojusių brangiųjų daiktų 1921 metuose, kuomet buvo konfiskuojama visi brangieji bažnyčių ir jų įstaigų turtai, likosi nepatėmytos.

Dabar žvalgams tai susekus, jos visgi išlupta iš sienos ir konfiskuota, paimant valdžios nuosavybėn, o kad už paslėpimą nuo valdžios jų, atkeršijus, areštuota visi vienuolyne buvusieji vienuoliai, skaitliuje 30 žmonių, ir statyta juos prieš teismą, kuris už apgaudinėjimą valdžios, visus pasmerkė keliolikai metų prie sunkiųjų darbų. Kalėjime juos kiek palaikius, prijungta juos prie eskadros, kuri skirta geležinkelių taisymui, ir išvaryta prie darbo.

Kaimiečiai, važiuodami iš turgaus, tarpe kriminalistų, dirbančių prie geležinkelio taisymo, pažino ir vienuolius. Susitarę tarpe savęs, sušoko vienuolius paliuosuot, bet tas jiems nenusisekė, kadangi ginkluoti čekistai pagrumojo šaudymais.

Nelaimėję kaimiečiai čia nieko, parvažiavo namo ir susišaukę susirinkimą, sutarė atkeršyt už vienuolių kamavimą. Nuvažiavo jie į Kijevą, užmušė kelis valdininkus ir sudegino porą valdiškų įstaigų. Už tokį darbą, keli spėta areštuot, kiti betgi laimingai pabėgo ir dabar Kijevo aplinkėse mobilizuoja kaimiečius, kad netik gynusis, kuomet čekistai ar kareiviai, ateis juos suimt, bet ir tam, kad paretinus komunistų valdininkų skaitlių, ir paliuosavus visus vienuolius.

Regint tokį neramumą kaimuose, valdininkai dabar tariasi kaip tokių neramumų butų galima išvengt. Maskvos laikraščiai pilni Rikovo ir Zinonievo kalbų aprašymų ir patarimų jiem, kaip butų geriausia ir parankiausia nuramint kaimiečius gražumu, be kraujo praliejimo, ir gaut pas juos įtekmę ir pasitikėjimą.

Kalbamos reformos.

Europoje jau nekartą buvo pasirodę projektai reformuot šiadieninę Europą, panaikinant jos šiadieninę formą ir sudarant vieną valstybę, pavadinant ją "Suvienytos Valstijos Europoje". Tokių kalbų šiadien Europoje netruksta netik tarpe vyrų, bet ir neseniai pradėjusių politikoje vaidintis moterių. Jau daug nuomonių buvo išsireikšta, jog sudarius Europoje vieną valstybę, butų galima išvengt konkurencijų ir dėl jų kilančių karių, kadangi šiadien ten esant skaitlingam pasidalinimui, tokios konkurencijos ir dėl jų paskui susikuriančios karės, nėra išvengtinos.

Vėliausiai išėjo tame reikale su savo projektu austras, baronas Coudenhove. Didesnėje dalyje savo projekto jis atkartoja tik tą, ką kiti pasakė jau seniau, tik naujo pridėta tiek, tai, kad reikailnga reformuot netik Europą, bet ir Ameriką. Jo nuomone, Ameriką reikia sujungt vienon valstybėn visą, taip, kad prie šiaurinės kontenento dalies pridėjus ir pietinę dalį, arba kitaip sakant, reikalinga sujungt pietinę Ameriką su šiaurine.

Prie Europos reformavimo jis prideta, kad esą reikalinga Europą pavadint "Pan-Europa", sujungiant jon visas atskiras valstybes į vieną federaciją, bet į ją ne prileist Angliją ir Rusiją, Anglija, jo nuomone, federacijon netinka todėl, kad jos kolionijos išsimėtę įvairiose pasaulio dalyse, gi Rusija netinka todėl, kad jos didelė dalis yra Azijoje, kuomet Aziją reiktų sudaryt iš dviejų valstybių, federacijon sujungiant Hiniją su Japonija, o į tas dvi suglaust visas kitas valstybėles taip, kad jų vardai nė autonomija ne skirtų. Toliaus atkartojama tas pats, kas jau kitų pasakyta: muitai turi visur but panaikinti, pirklyba liuosa, kelionė be pašportų ir tam panašiai.

Bet šis reformatorius su savo projektų sukėlė didelį trukšmą Tautų Lygoje. Mat ši Lyga yra jau įsitikinusi, jog jai lemta kontroliuot pasaulis, ir tik visa Europoje tvarka nuo jos paeina. Kuomet įvyktų Coudenhovo tvarka, Tautų Lyga tada turėtų išnykt. Kitaip sakant, Coudenhovo projektas kasa duobę po Tautų Lygos kojų, o jai tas labai nepatinka.

Trukšmas dėl Vokietijos

Vakariniai talkininkai nesulaukę jokios sau naudos iš prismaugtos Vokietijos, kaip jau žinoma, pasikvietę amerikoną Dawes, padarė su ja taiką ir leido jai savo gyvenimą stiprint, paliekant ant jos savo tik lengvą kontrolę. Kada jau viskas taip aptarta, dabar Vokietijai pasiulyta ir prisidėjimas Tautų Lygos "brostvon", pasiliekant jos nariu. Bet Vokietija tokią "brostvą" skaito ne dideliu sau daiktu, todėl ir pasiuntė "pasaulio tvarkintojams" notą, kurioje reikalauja pripažint jai tiesą but netik Tautų Lygos nariu, bet ir nariu tarybos. Beto ji dar reikalauja leist Vokietijai šiek-tiek apsiginkluot, kadangi ji dabar prievarta nuoginkluota, turi drebėt už savo likimą kad ir iš menkiausio savo priešo pusės, nes neturėdama užtektinai kariumenės, ginklų nė tvirtovių 20,000 keturkampių mylių plote nuo rubežių, jei reikalas prisieitų, negali gintis nuo užpuolikų. O kol tas nebus Vokietijai leista, ji nemato reikalą Tautų Lygon įstot, nes kas iš tokios narystės, kurioje ji neturi savo tiesų.

Šita Vokietijos nota sukėlė pas talkininkus didelį trukšmą. Ji skaitoma visos "galybės" įžeidimu, priskaitoma jai jau naujas ginklavimasis prieš savo "geradėjus". Yra net išsireiškimų, jog reikalinga sulaužyt Dawiso politika sudarytą taiką su Vokietija, nes esą, negalima toleruot toks įžeidimas, kuris jau kvepia nauja kare.

Vokietija vienok į tą trukšmą ne kreipia atydos ir toliaus studijuoja įvykį, galvojant, kaip čia atgavus savo tiesas, kokias ji pražudė pralaimėdama pasaulinę karę.

Gompersą "mini".

Neseniai miręs Amerikos Darbo Federacijos prezidentu buvęs Gompers, paliko trisdešimts tukstančių doliarių vertės namus su sklypu žemės, kurios dalį paliko užrašęs savo pačiai Gendrei, gi didesnę dalį savo sunui Jonui, iš pirmosios pačios.

Dabar Gompersienei pasirodė, jog palaikų jai permažai, ir todėl pasidavė teisman, idant tas nuspręstų visą dalyką. Nors ji pasiduoda teismo nusprendimui, vienok teismui ir prisako, kad tas atimtų iš posunio dalį nuosavybės ir ją pridėtų jai, nes to ką ji gauna sulyg užrašų, yra jai permažai.

Tai mat kaip paminima mirusius....

Pasigardavimas.

Lenkų laikraščiai, pasivaduodami Lietuvos lenkų organo "Dzien Kowienski" žiniomis, išpleškino straipsnius apie muštynes Lietuvos ministerių, butent Krupavičiaus ir Daukanto; susimušę jiedu, kuomet nepasidalino savo naudai valdžios parceliuota fortų dalia. Į tuos lenkų skandalus rimti laikraščiai nekreipė atydos, kadangi lenkų paskalai jau seniai žinomi. Vienok pas mus atsirado ir tokių, kurie neseniai provokatoriais vadino, tuos, kurie vaduodavosi lenkų paskalais, ir dabar jie patys tų pačių lenkų paskalu pasinaudodami, pasiskubino ir po rėkiančiais antgalviais žinias paskelbt, ir neva feljetonus pasirašyt, su didžiausiu pasigardavimu.

Mainosi laikai, mainosi ir mųs žmonės, o kas labiausia, kad mainydamiesi jie eina keliais tų, kuriuos jie neseniai peikė visu inirtimu.

New Yorko valstijoje, per pastaruosius 20 metų, katalikų, protestonų ir žydų bažnyčiose nelegališkų sutuoktuvių skaitlius siekia 10-12 nuošimtį viso sutuoktuvių skaitliaus. Mat įstaigoms nuolat kalant vis naujas tiesas, kunigai ir rabinai nespėja su naujomis tiesomis susipažint ir savo pareigas atlieka visai nežinodami apie tiesų reikalavimus; daugiausia tokių nelegališkų sutuoktuvių įvyksta dėl daktarų paliudijimų apie susituokiančiųjų sveikatą.

Suvienytų Valstijų rubežiaus sargų viršininkai kreipėsi Washingtonan su reikalavimu, kad butų liautasi areštuot rubežių pereinanti Suvienytų Valstijų pusėn imigrantai, kadangi visi kalėjimai tokiais ateiviais jau pripildyti ir naujai areštuojamus nėra kur padėt, o jei reikalinga visus gaudyt ir areštuot, tai reikia surast budas, idant padarius kalėjimuose daugiau vietos.

Sulyg surinktų metinių žinių, 1924 metuose moters išpirko savo veidų pagražinimui visokių "šmerų" ir aliejų už $117,175,741, arba išpirko jos tų dalykų už 26 milijonus doliarių daugiau negu 1923 metais. Aptiekos pardavė 1923 m. patentuotų vaistų ir prausimosi prietaisų už $425,102,075, kuomet tų pačių dalykų 1921 m. parduota tik už $341,472,204.

Valstijos: Colorado Kansas, North Dakota, Texas ir Utah, skundžiasi federališkai valdžiai, jog ten zuikiai daro ne apkainuojamas blėdis, graužiant žievės nuo medžių soduose ir giriose, taip, kad medžiams grumoja išdžiuvimas. Minimos valstijos reikalauja federališkos valdžios leist surengt tam tikras medžioklės, kad išgaudžius zuikius, nes kitokio nuo jų apsigynimo ne surandama.

PO MEDŽIU.

Malonųs broliai ir sesers! Šiadien taip nelemta gadynė, kad žmonės joje gyvendami, visame kame pasirodo lyg kokia liga serganti. Imkime net ir tokį atsitikimą kaip byla, kuriai teisme einant ir tyrinėjant skundą, kaip viena taip ir antra pusė neturi kantrybės palaukt valandėlę, kol viskas pasibaigs, kad paskui išsireikšt savo nuomones, ir kiek atvėsus paskui jau prižadėt daugiau ne prisileist iki tiek, kad reiktų prieš daugelį žingeidaujančių svetimtaučių pasirodyt su savo visomis silpnybėmis ir tuomi save pastatyt juokui tų, kurie ir taip į mus jau žiuri paniekos akimis. Paveizdan turime dabar vieną bylą, kuri dar nežinia kaip ir kas galės ją pasidžiaugt ir kas pasiimt sau pamoką, ir taip dalykų stovint, reiktų tylėt ir tik savo mintyje pageidaut pasekmių. Vienok pas ne sveikus žmones yra kitaip. Vieton to jie skalija netik jau ypatiškai su savo simpatikais, bet ir laikraščiuose prirašo sieksnius, kas savaitė, ir vis su inirtimu, su didžiausiu kerštu, su šlykščiausiomis kolionėmis, išdarkant ir sulyg savo kiauros nuomonės pasmerkiant tai kaltinamuosius, tai liudijančius, ir net priešingąją pusę ginantį advokatą, kam tas liudininkus klausinėjo taip, o ne šitaip.

Malonųs broliai ir sesers, žiurint į tokius žmones ir klausant jų kerštu permirkusios kalbos, kaip ypatiškai taip ir per spaudą, gaila darosi tokių žmonių, kad jie yra jau taip silpni, kad netik nepajiegia paslėpt savo silpnybes, bet nepajiegia net ir suprast, jog silpnybes slėpt reikia, nes kas jas ne slepia, kas jas prie kiekvienos progos pasakojasi ir su jomis rodosi, tas aiškiai ir pasirodo kaip toli atsilikęs nuo žmogaus privalumų. Seniaus taip rodydavo savo silpnybes ir ne išmintingumą tik žmonės, tyčia ar netyčia savo protą apsvaiginę tam tikrais nuodais, kada prisisrėbę svaiginančių gėrimų, taip ir pasirodydavo su visomis šlykštybėmis, kur papuolė: namuose, gatvėse ar kur kitur. Tokius žmones kiti, blaivųs, vieni statė pajuokai, kiti jų gailėjosi kaipo nelaimingų. Šiadien taip elgiasi žmonės, neva toli stovinti nuo nuodijimo tyčiomis savo proto, neva blaivininkai ir dar mėgstanti tankiai pasigirt savo mokslais, savo pretensijomis prie kokių tai vadovavimų ir tam panašiai. Čia jau daros dvigubas prasižengimas: nemokėjimas savęs suvaldyt ir drasa pasirodyt kaip neva blaiviu bunant galima kartu but ir apsvaigusiu.

Apie tokias silpnybes, apie tokius savęs nesusivaldymus, apie tokią kvailą drasą pasirodyt su visomis silpnybėmis, ir pasirodyt kaip tų silpnybių nesupranta, męs jau kalbėjome ne vieną kartą ir ne vieną kartą prirodėme kaip didelė blėdis darosi gyvenime netik mųs pačių, bet ir abelname žmonijos gyvenime. Rodosi jau perdaug butų tą atpasakot kelintu kartu, kadangi vis tie patys dalykai darosi nuobodžiais. Vienok negalima ir nutylėt juos, kadangi lyg tyčia, tie dalykai atsikartoja vis tankiau ir tankiau, lyg kokiai epidemijai siaubiant vis didesniuose plotuose.

Šitą nelemtą epidemiją, sarginančią žmonių gyvenimą nesamonėmis ir ne apgalvotu drasumu, pagimdė kaikurių veikėjų upas, staiga atsiradęs ir paskui vėl staiga kaszinkur dingęs. Męs neprivalome čia įvardint tuos žmones, kurie savo tuomlaikiniu upu pasivaduodami pasėjo pas mus tą epidemiją, kadangi męs suprantame, jog čia svarba ne žmonėse, ne jų varduose, bet jų darbuose. Įvardinant tuos žmones, žinoma, męs ne išaiškinsime jų darbų pragaištingus vaisius, o čia tame kaip tik ir yra dalykas.

Męs atsimename kaip neseniai pas mus atsirado visokių vadų ir veikėjų. Jie atsirado staiga ir nežinia iš kur. Jie pasižiurėję į musų gyvenimą, nors jį pažint ir nesuspėjo dėl laiko trumpumo, vienok jiems atsirado noras liktis viršesniais už mus visus, o kad tokiais but, butinai reikėjo įsipiršt save mųs vadais. Įsipiršimas pas svetimus, žinoma, nėra lengvas, nes reikia kuom nors save pagarsint, kad atsižymėjus. Lengviausiu jiems prie to keliu buvo tai supjudymas žmonių, vienų su kitais. Ir jie tai padarė. Pradėjo tuojau skirstyt vienus kairėn, kitus dešinėn, trečius šian tai ten, ir taip jau buvo darbo pradžia. O kad paskui taip suskaldytiems ir suklaidintiems žmonėms reikėjo ką nors duot, idant juos prieš save nesukėlus, reikėjo juos vest toliau klaidingais keliais, juos išnaudojant saviems tikslams, ir vest be sustojimo. Leidusis į tokią kelionę betgi pasirodė neužtektinai spėkų patiems vieniems atlikt pasiskirtą darbą. Męs gerai atsimename kaip vienas tokių, prievarta įsibrukusių suklaidintiems žmonėms vadu, nespėjo geležinkeliais važinėt nuo Bostono į Chicagą ir atgal, darant išlaidas ir jas apomokant tik iš žmonių išviliotais pinigais. Ir kada pasirodė, jog patiems jiems negalima atlikt visas keliones, parsiėjo jieškot talkininkų, kad tais užkimšus visus trukumus. O kad tam nebuvo žmonių su tam tikrais išsilavinimais, griebtasi nesubrendusių žmonių, gyvenime jokio patyrimo neturinčių, ir tie imta statyt suklaidintųjų priešakin.

Toki nesubrendėliai daupaėmė darbą, žmonės pradėta vest jų dar klaidingesniais takais, ir tada pasirodė koktu ir patiems propinatoriams, nes tie gavę drasos, pradėjo neduot gilijuot ir savo "tėvams", kurie juos įstatė į vadų vietas. Tada jie viską metė ir išdumė užjurin, kad ne pasiimt visą atsakomybę už pragaištingus darbus. O nesubrendėliai likę suklaidintų minių priešakyje, įgyję drasos dar daugiau, savo nepritirimais, savo nesubrendimais ir todėl nevykusiais savo darbais susargdino tas minias tokiais pat klaidinančiais apsireiškimais, kokiais patys apsirgę likosi jų aukomis. Vienas-kitas, prie progos palankė kokią mokyklėlę, pasimokino svetimoje kalboje šio ar to, ir tuomi pasididžiavę įsitikino esą dideliais mokslinčiais, pradėjo mujuot viešai, ir spjaudyt ant viska to, kas yra priskaitoma žmogaus kulturai.

Iš tokių tai vadų, kuriuos pagimdė žmonės su blogais norais, laikui bėgant pradėjo vystytis klajunai, o tiems besidauginant šiadien ir turime tą blėdį, kuri mus kaskart vis išstato didesniam juokui netik sažiningų savųjų, bet ir svetimųjų. Toki burnojmai ir šlykščios kelionės sau priešingos pusės liudininkų, dar bylai nepasibaigus, dar nežinant kas bus kaltas ir kas išeis teisus, juk negalima priskaityt subrendusiems žmonėms, gyvenimą pažįstantiems, vien klajunams, nesubrendusiems berniokams.

Žmogus.

LIETUVIAI AMERIKOJ

EASTHAMPTON, MASS.

Pasimirė lietuvis.

Sausio 2 dieną čia pasimirė visiems gerai žinomas lietuvis, Antanas Sodaitis, palikdamas dideliame nuliudime savo žmoną Jievą, su trejatu mažų vaikelių. Nors velionis ir nebuvo labai karštu kataliku, tačiaus tapo palaidotas su bažnytiniais patarnavimais, nedėlioj po pietų, Sausio 4 dieną, šv. Brigitos airių kapuose.

Velionis paėjo iš Lietuvos nuo Jezno, Vilniaus apyrubės. Amerikoje išgyveno apie 14 metų, ir sulaukęs vos 34 metų savo amžiaus, turėjo persiskirt su šiuom pasauliu, ir savo mylimiausiais, žmona ir vaikeliais. Velionis Antanas buvo geras žmogus, ir rupinosi ateičia savo, ir savo šemynos. Priklausė prie vietinio Lietuvių pašelpinio kliubo ir vienos amerikonškos draugijos "Royal Order of Moose", ir buvo tų dviejų organizacijų geru nariu.

Kadangi su visais gražiai sugyveno, todėl ir į ladotuves jo susirinko daugybė žmonų, jo pažįstamų ir draugų.

Vienok reikia pažymėt vienas tarp lietuvių išsiplatinęs paprotis, ir tai labai negražus, ir vertas atkrepimo visų lietuvių domos. Viena, tai tas, kad lietuviai susirinkę į laidotuves, užsiima tokias pasakas pasokot, kurios ištikro netiktų pasakot, ne tik kad prie numirėlio, bet nė vestuvėse, arba kur nors prie kitokių pasilinksminimų; daro tokius juokus, kad iš šalies klausant, išrodo daugiau į kokią viešą karčiamą, o ne laidotuves. Daugiau nieko ir nesigirdi kaip tik rėksmas ir kvatojimasis —juokai. Tai jau ištikro Easthamptoniečiams sarmata už tokias betvarkes, jeigu vienas ateina girtas, ir tai dar kliubo naris, tai ne tik niekas ne sistengia jį iš budėjimo prašalyt, bet dar užsiima su juom bartis ir net stumdytis, kad tuom padarius daugiau juokų...

Antras, tai vėl labai peiktinas dalykas, tai moterių raudojimas, kuris yra tik viduramžių liekana, ir kurs tarp tamsių musų brolių lietuvių užsilikęs net ir iki šiai dienai. Kuomet vyrai paliauja rėkavę ir "juokęsi", tuomet kokia moterėlė—kad ir tolima giminė, o kartais net ir kelios, sykiu pradeda bliaut it avelės, posmuodamos visokiais žodžiais, koki tik joms ant liežiuvio ateina, kas išrodo daugiau kačių koncertu negu verksmu.

Toki lietuvių pasielgimai labai žemina lietuvių ir Lietuvos vardą, svetimtaučių akyse. Ir ištikro, plačiau į pasaulį žiurinčiam žmogui, sarmata ir vadintis save lietuviu. Musų moterėlės rauda ne tik namuose, bet ir kapuose atvirame lauke, kas girdima už kelių varsnų. Nejaugi jųs, sesutės, nežinot, kad jųs gyvenate Amerikoje, civilizuotame krašte ir tai 20 amžiaus civilizacijos gadynėje! Argi ne laikas butų apie save apsidairyt ir pamatyt kur esate, o ne juokint svetimtaučius ir žemint visų lietuvių vardą?

Lai tau, Antanėli, buna lengva šios šalies žemelė!

Ten buvęs.

BROOKLYN, N. Y.

Didelės prakalbos Sausio 15 dieną.

Klerikalų užpuolimas ant Sandaros ir tikslas užsmaugt leberalų spaudą, rodosi, sandariečiams išeis į naudą. Skaitytojai jau pastebėjo laikraščiuose, kad vienas teismas kun. Garmaus prieš "Sandaros" redaktorių Šliakį sandariečių naudai išėjo. Laukiama antro tyrnėjimo, kuris, beabejo ir tas pat pasekmes duos. O kol sulauksime galutino nuosprendžio, sandariečiai smarkiai subruzdo darbuotis preš plačius užsimojimus.

Darbuojasi visur, tuomi labiau, betgi gal Brooklyno sandariečiai sujudo. Musų miesto sandariečiai veikt išimtinai augščiau minimu tikslu turėjo dvi gana pasekmingas konferencijas. Šiose konferencijose plačiai apkalbėta budai, kaip daugiau pagelbėjus Sandarai ir laimėjus dabar einamą bylą. Ypač antroji konferencija davė geras pasekmes. Šioje konferencijoje tartasi kaip daugiau parinkus bylos vedimui aukų ir supažindinus musų plačiąją visuomenę, su kokiu tikslu klerikalai užpuola liberalų spaudą.

Tuom tikslu galutinai prisirengta prie suregimo didelių prakalbų ir išrinkta komisija, kuri pasistengs pas vietos sandariečius bei abelnai progresyviškus žmones parinkt bylos vedimui aukų.

Prakalbos įvyks Sausio 15 d. Labor Lyceum Svetanėje No. 9, 949 Willoughby Ave. Brooklyn ir apylinkės visuomenė kviečiama šiose prakalbose dalyvaut, nes čionai kalbės įžymųs kalbėtojai: "Sandaros" redaktorius A. A. Tulys, Liutas, Vitaitis, Širvydas. Jie daug ko pasakys.

Sandarietis.

PHILADELPHIA, PA.

Kaip butų tinkamiau?

Philadelphijos L. K. Sarišio metiniame susirinkime, buvo sukelta ir gauta svarbių klausimų. Svarbiausis, kuris ilgai svarstomas —kaip ir kas bus daryta su prisartinančia Lietuvos nepriklausomybės švente. Kap visados taip ir šį metą Philadelphijos lietuviai nežada nuleist rankas, bet visu smarkumu, nutarta, rengtis iš anksto, kad butų kuotinkamiausia suruoštas programas.

Dėlei to viso buvo svarstoma, kokioj denoj bus priruošta. Ar taip kaip jau pirmiau kad budavo, Vasario 16 dieną, ar kaip jau buvo minėta spaudoje, kad Lietuvos seimas užgyrė rengt, dėl geresnio patogumo, Gegužio 15 dieną.

Susirinkime didžiuma balsų nutarta laikytis po senovei, Vasario 16 d. Priešingų balsų buvo du, ir aš rašėjas, tai trečias. Vedėjas susirinkimo paaiškino savo mintį, kad jeigu mes praleisime nesiruošę prie paminėjimo šventės, o kiti tą atjaus ir bus pasirengę, tai bus apgailestavimas. Prieita prie to, tinkamiausia ir tuomi sutikta rengt 16 Vasario ir jeigu bus visų atidėta Gegužio 15 dienai, visi ruošis paminėt Lietuvos nepriklausomybės šventę.

Tai ir vėl sujusime. Bet aš tame svarbiame reikale norėčiau, kad tą klausimą iškeltų į aikštę musų laikraštija, arba butų patogiausia, kad butų paskelbta Lietuvos pasiuntinybės Amerikoje, kada butų tinkamiasia Lietuvos nepriklausomybės šventę švęst. Jeigu męs išeivijoje ne sykiu švęsime L. N. šventę, tai pasirodysime nežinančiais kada męs laisvę įgijome, arba kada diena musų tėvynės nepriklausomybės. Tas turėtų but greitu laiku suformuluota. Vasario 16 diena netoli, ir tuomi jau nekurie interesuojasi. L.R.K.Federacija per "Garsą" jau paaiškino.

K. Dryža.

PHILADELPHIA, PA.

Nepaprasta žudysta.

Sunus septyniolikos metų nušovė savo motiną, kuri jam atsisakė duot reikalaujamų pinigų. Kaip paprastai, nenorėjo dirbt, o linksmai ir laisvai mėgo gyvent. O iškur reikia gaut finansiškos paramos?

Richard Smith, gyvenęs su tėvais po No. 209 Greenwich St. seną savo motiną, 57 metų, tikybos liuteronų, gulinčią lovoje rado negyvą; iš visko susekta, kad tas tragėdijos darbas atliktas sunaus. Apdirbęs motiną, jis dar tikėjosi vienai jaunai mergaitei, lietuvaitei, atlikt tą patį darbą, bet turbut nebuvo skirta mirties valanda, nes likosi nepagauta, pasikėsintojas jau suimtas ir sėdi šaltoje ir laukia nuosprendžio.

Tas jaunas piktadaris likosi suimtas per policistus, Keanan ir W. Rodgers, prie Front ir Washington gatvių, Gruodžio 30 d. pereitą metą. Kaltininkas, suprantama, nenorėjo pasiduot ir pakėlė kovą, ka liudija kraujo praliejimas; policija pristatė į tragedijos vietą, kur buvo parodyta nužudyta motina, ir paskui nuvestas į policijos nuovadą. Nužudytos moteriškės laidotuvės atsibuvo Sausio 5 dieną, 2 valandą po pietų. Giminėms reikalaujant, buvo pristatytas iš kalėjimo ir žudikas, kad parodyt jam einančią į kapą savo seną motiną, ir tuomi paskutinį sykį atsisveikint tą, kuri štai ko susilaukė jį išauginus!

Buvo tai liudna valanda! Pasirodžius piktadariui su dviem detektivais, surakintomis rankomis geležiniuose retežiuose, buvo prileistas prie motinos grabo (apie 15 minučių), kuriame gulėjo gyvom gėlėm apkaišyta nukentėjusi motina. Pamatęs savo auką, kuri jį augino, persimainė jo veidas, apsipylė ašaromis. Buvo manyta, kad bus leista lydėt į kapus, bet ne. Tuojaus vėl detektivai išsivedė savais keliais.

Kaip tas progresas vystosi, ir prie ko jis prieis!

Gal liks ir pateisintas?... Richard Smith jokiu budu neprisipažįsta prie kaltės, buk tai ne jo darbas. Duosis matyt po ištyrimo.

K. D.

LAWRENCE, MASS.

Iš Dailos Draugijos veikimo.

Musų kolionijoje pažangusis jaunimas turi savo horą, užvardintą Dailos Draugija. Čia susispietę visi dailos mylėtojai, kaip muzikai ir dainininkai. Horo mokintoju yra dainininkas J. C. Navadauskas. Pati draugija pastaruoju laiku pradėjo labai veikt. Gruodžio 28 dienoj, praėjusiuose metuose, Lietuvių Kliubo salėje scenon statė operą "Girių karalius". Vaidintojai savo roles išpildė labai gerai. Veikalui derigavo E. Tataroniutė ir savo užduotį atliko kuogeriausia. Tokiu budu Dailos Draugijai priklauso pagyrimas už šio veikalo atvaidinimą.

Tik gaila, kad musų kolionijoje yra mažai žmonių, kurie supranta dailos svarbą, ir todėl į tokius vaidinimus, kaip "Girių karalius', renkasi ne skaitlingai. Taip va ir šiame vaidinime publikos buvo ne daug. Bet draugija apsimokės visas išlaidas ir dar galbut atliks kiek pelno. Bet visgi tokioje lietuvių kolionijoje, lietuviais turtingoje, vertėjo publikos susirinkt daug daugiau. Aišku, tam paines daro pasiskirstymas į partijas, ir tų partijų bėgiojimas vienų kitoms už akių, su keršto ir boikoto tikslais, ir kol jų vadai su pirštu ne parodo kur eit reikia, jie neina, geriaus laiką praleidžia niekniekiams, iš kurių naudos niekam nėra. Tokiu budu ir į šį vakarą atsilankė tik tie, kuriems daila yra suprantama ir branginama.

Atvaidinus veikalą Lawrence, draugija tapo pakviesta sobostoniečių atvykt ir tą veikalą suvaidint So. Bostone. Draugija pakvietimą priėmė ir nuvykus "Girių karalių" jiems suvaidino naujų metų vakare.

Aš nuo savęs patarčia Lawrenco lietuviams Dailos Draugiją remt visomis jiegomis, idant dailininkams priduot kuodaugiausia energijos jų darbe, kurį jie pasiryžę veikt mųs tautos labui.

Ten buvęs.

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA ĮVAIRIŲ KNYGŲ.

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Kaip gaunama perlus.

Nuo seniausių laikų, perlas yra žmonėms žinomas kaipo didelės vertės, ir tai labai retas brangumynas. Tarpe kitų brangiųjų akmenų, kaip deimantai, brilijantai, rubinai ir kitoki, perlas visuomet skaitomas brangiausiu. Pas žmones, neseniai praturtėjusius, perlų visuomet yra labai mažai, arba ir visai jie jų neturi. Perliniai karoliai tarpe turtingų aristokratų, kaipo palaikai, pereina iš vienos giminės į kitą, motinai paliekant savo dukterei, tėvo sunui ir taip toliau. Neseniai Francuzijoje per akcioną parduota vienas šniurelis perlinių karolių, už vieną milioną frankų.

Perlo sudėtis turi išveizdą kalkinių putų, su tam tikru žvilgėsiu. Perlai tveriasi ostrigų organizmuose, susikrovus tuloms kalkinėms substancijoms. Kiek patirta, ostrigų organizme yra koki tai gyviai, kurie surinkdami ostrigų viduriuosna patenkančias kalkių daleles, jas sugrupuoja vienon vieton ir taip sutveriama brangusis perlas. Tik ne visos ostrigos tokias ypatybes turi. Kurios jas turi, rodosi, kad tokiose galėtų perlai susidaryt ir iš kitokios medegos, nevien iš kalkinių dalelių. Ir sakoma, jog taip yra. Švedijos gamtininkas Linneus aiškino, jog ostrigon įleidžiant dalelę svetimo jai kuno, reiškia tą patį ką ir perlų sodinimą. Hinai tą suprato daug seniau, dar prieš Lenneus'ą.

Hinų pramonė.

Vieno hiniško kaimo gyventojai, netoli nuo Tai-Tsung, jau iš kelintos giminės, verčiasi perlų pramone. Jie tam tikru pavasario metu, gaudo ostrigas ir mažyčius vandeninius vabalėlius (liulius) pradaro ostrigų dėžes ir į tas įdėję po vieną smulkiųjų vabalėlių ir paskui taip "užvaisintas" ostrigas suleidžia į tam tyčia prirengtus prudus. Po kelių mėnesių, ar metų, šituose pruduose gaudoma ostrigas, jas adaroma ir randama jau perlus, kuriuos išėmus, ostrigas sunaudojama valgiui, gi perlus prirengiama pardavimui. Buvo nekartą įdėta ostrigų dėžėn, vieton liulio, šiaip ką nors, ar tai žvirgždelį, ar ką panašaus. Pasirodė, jog ir taip gaunama perlus, tik jau ne apvalius, bet tokio pavidalo, kurį turi įdedamas daiktas: kampuotą, plokščią, pailgą ir tam panašiai. Tokiu budu kartą gauta perlas pavidale dievaičio Buddo, kuris dabar yra angliškame muzėjuje.

Daugiausia perlų yra Indijose, kur jie yra kunigaikščių nuosavybėje. Kunigaikštis Gaekvar iš Barodi, turi turbaną (kepurė), padirbtą iš šimto perlinių karolių šniurelių; kutas turbano užsibaigia dideliu šmaragdu. Tas pats kunigaikštis turi patiesalą (divonas), dešimties pėdų ilgą, padirbtą iš perlų; jis ataustas perlinių karolių šniureliais. Šio patiesalo vertė apkainuojama keliolika milijonų doliarių. Dulpro rodininkas turi kaklaraištį, padirbtą iš aštuonių eilių perlinių karolių.

Indijose netruksta labai smulkių perlų, kuriuos,sako, negalima parduot dėl jų smulkumo. Toki malama su riešutų branduoliais ir paskui čiulpiama, kaipo smaguriai. Senovės rymionai, nors perlus labai brangino, vienok smulkiuosius negalėdami sunaudot, maldavo į miltus ir tuos naudodavo vyno užraugimui.

Perlai pirmiausia atsirado, arba žmonių pirmiausia pažinta pakraščiuose Ceilon salos, ir Indijose. Vėliaus jie pasirodė prie Vidužemininių jurių ir Australijos įtakoje, paskiau prie Karabeos jurių ir galiaus Kalifornijoje.

Indijų vandenuose perlus renka narai. Labai tankiai perlų rinkimai ten baigiasi nelaimaingai, kadangi narams vandenyje tenka kovot su rekinais, kurių ten yra daugybė.

Grįšta atgal.

Prieš du tukstančiu metų, visame pasaulyje rašymui vartota vienatinė medega, "papirus" augalo valakna. Laikui bėgant papirą pavaduota kitais augalais ir vėliau jis išėjo iš vartonės visai. Pastaruose laikuose, pasirodžius popieros trukumui, pradėta grįšt atgal, pradėta naudot tą primityvišką rašymui medegą—papirus.

Papirus yra augalas, augantis prie pelkių. Jo daug auga Absinijoje, Palestinoje ir Niliaus tarpkalnėse. Nuo šio augalo vardo "papirus" turime vardą ir šių dienų rašymo medegai p o p i e r a .

Papira apdirbimo fabrikai įsisteigė zulų kolionijoje, pietinėje Afrikoje, kad išnaudot pietinės Afrikos pelkynuose augančių papirų plotus. Šiadien išdirbama popiera iš papirus augalų, viskuom skiriasi nuo popieros, kokia dirbta praeityje. Dabar papirus fabrikuose sutrinama, ir iš gautos masos verdama popierą taip kaip ir iš medžio. Gi praeityje papiruso kambliai buvo skaldomi į plonas daleles ir tos lipinta vienos prie kitų, paskui leista į tam tikrus kočėlus, per kuriuos perleidus, gauta plonus ir kartais iki 60 pėdų ilgus popieros arkušus.

Šiadien prie Chad ežero ir Kongo apielinkėje, Afrikoje yra tukstančių akrų plotai, kuriuose auga papirus augalai. Belgai stengiasi tuos augalų plotus sunaudot savo pramonei. Zulų gyvenamoje teritorijoje, Amfolosi aplinkėje norvegai pastatė fabriką popieros dirbimui, ir reikia tikėtis, jog netrukus Afrikoj išsivystys didelė popieros pramonė.

Po Lietuvą pasibasčius.

I. Suvalkijos lygumose.

Turbut nėra nieko malonesnio, kai rugus ištisą vasarą, rijus miesto dulkes ir matavus kiaurais padais musų laikinosios sostinės aštrius ir ne lygius trotuarus, netikėtai ištruksti į provinciją, į plačius laukus, kur tiek daug oro ir šviesos! Juoba yra malonu, kada šiltas, ilgas, saulėtas vasaros dienas išsėdi raštinėje, trindamas alkunes, be atostogų ir šiek-tiek įmanomo poilsio.

Be to, laukai mus vilioja ir kelia mumyse ilgėsį todėl, kad didžiumoje męs esame laukų vaikai. Neveltui yra sakoma, kad vilką miškas traukia. Kad ir kaip laukininkai sumiesčionėja, vergiškai sekioja ir bezdžioniauja visokias madas bei papročius, sielos gelmėse slepiasi gimtųjų apylinkių pasiilgimas.

Tolima provincija mus vilioja dar savo įvairumu. Be šaunių vietų—gamtos reginių, provincijoj yra labai daug įdomių dalykų. Jeigu pasibastysi po visą Lietuvą, tolimiausius jos kampelius, tai pastebėsi daug džiuginančių, daug ir liudnų reiškinių.

Pamatysi, kaip gyvena musų žmonės. Tik važinėdamas po visą kraštą pastebi tuos skirtumus, tarp žemaičių ir suvalkiečių, Klaipėdos, dzuko ir kit. Tokių skirtumų yra ne tik žemės paviršiaus išvaizdoje—gamtoje, bet ir tos pačios tautos žmonėse.

* * *

Sumaniau pirmiausiai aplankyt Suvalkiją. Kauno stotyje nusipirkau sau ir bendrakeleiviui — dviračiui bilietus ir vos ne vos jį įprašęs į vagoną, aš pats sėdau į "expresą", kuris buvo pasirengęs kas minutė išdumt link Eitkunų.

Tą dieną, tuom pačiu trukiu, apkaišytame gėlėmis vagone buvo vežamas iš tolimos Rusijos užsimušęs francuzų ar vokiečių lakūnas. Trukį sutiko ir išleido pagerbimui žuvusio išsirikiavę dviejose eilėse musų kariški lakūnai, o viršumi stoties oro bangose skraidė ir nardė keliatas orlaivių. Nežiurint didžiausios vėtros, drasųs lakūnai vieni nardėsi augštai debesyse, kiti darė pavojingas mirties kilpas. Visų akys buvo atkreiptos į drąsius skraidymus orlaivių, kurie su didžiausiu trukšmu skrenda virš stoties, tai vėl staiga metasi padangėn, kelis kartus persiverčia, ir skrenda toliau.

Subaubė garvežis. Žmonės skubiai atsisveikina ir lipa į vagonus. Perone likusieji mosikuojas skrybėlėmis, nosinėmis, rankomis. Matosi viena kita ir liudnesnė scena: kai kas širdingai atsisveikina ir karštai pasibučiuoja, kai kam akyse žiba ašaros...

Antrą kartą subaubęs garvežis, truktelėja iš vietos, ilgą eilę vagonų paskui save vilkdamas. Lekiame per ilgą Nemuno geležinį tiltą, dreba vagonai, dunda tiltas. Keliatas orlaivių skrenda virš trukio, lyg arai iš augštybių žaltį pamatę ir jį pagaut norėdami...

Žiurint per vagono langus į laukus, Suvalkijos lygumos monotoniškos. Vis lygumos ir lygumos, platųs, neužmatomi laukai. Miškų, be plačios Kazlų-Rudos girios, kaip ir nesimato. Vienur kitur tolumoje dunksomėlynuose rukuose beskęstą ir su horizontu susilieją miškeliai.

Dievulėliau brangus, kaip greit praėjo vasara! Visą laiką buvodamas mieste, maniau, kad dar vasaros tebėsama. Bet dabar, išvykus Rugsėjo mėnesio pradžioje, visi laukai jau nuvalyti, plėvos nušienautos... Tik geltonuoja lyg auksas besisukančių laukų ražienos. Medžių lapai dar pusėtinai žaliuoja. Žmonės laukuose darbuojasi, bulves bekasdami ir juodąją žemelę bevagodami.

Vienur kitur sustojame. Suvalkijos stotys neperdaug rupestingai užlaikomos, sienos aptriušę, jokio gyvesnio judėjimo, kas paprastai esama tokiose vietose. Įgauni įspudžio, kad čionai nėra jokios prekybos, arba jei ir yra, tai visai menka. Kur nėra prekybos, ten nėra ir judėjimo.

Vilkaviškio stotyje baigėsi tuom tarpo mano kelionė, nes toje stotyje turėjau išlipt. Iš vagono išsitraukiau savo "žirgelį" ir netrukus pasileidau kelionėn, žinoma, pirmiausiai pasiklausęs kelio link Naumiesčio.

* * *

Čia vėl gavau įsitikint, kad kaip danguj, taip ir ant žemės; kad kelių atžvilgiu visur tas pats Dievas. Budamas pusiau žemaitis, šventai buvau įsitikinęs, kad Suvalkijos keliai tai nelyginant caca, nors margučius ridink! Ir aš visą laiką naiviškai taip tikėjau. Bet gyvenimo tikrenybė parodė visai ką kitą. Vos tik pasukau į Naumiesčio plentą, tuojau prasidėjo mano kankynės. Plentas, jeigu jį taip galima pavadint, išmuštas ir išverstas grabėmis. Mano nelaimei, tą dieną buvo gerokai palyta, tai kelias buvo jau nežmoniškai bjaurus. Vanduo paslėpė visas duobeels, kurių jokiu budu negali išvengt. Dviratis grimsta į duobes, aš šokinėju sėdynėje, o prie vienos nelaimės prisidėjo dar antroji—tai nežmoniškas vėjas, kurs tiesiok verste verčia šonan. Gerai dar, kad putė tiesiok į šoną, bet vėjas toks stiprus, kad kai staiga pustels, tai tuojau įleki ar grabėn, ar užsirioglini ant arkių tramvajaus bėgių.

Buvo įdomu pasižvalgyt ir aplinkui, tik visa bėda, kad negalėjau, nes reikėjo dabotis, kad grabėn neįgriuvus. Gyvenama daugumoje vienkiemiais. Dvarų matosi neperdaugiausiai. Žemė, matyt, yra neblogai išdirbama. Sodybos slepiasi tarp medžių ir sudaro oazų vaizdą. Ukiai vidutinio dydžio, po keliasdešimts ir daugiau margų. Namai, kaip dižiumoj Lietuvoje, mediniai, stogai šiaudais dengti.

Naumiestyje.

Pagaliau, po sunkios kelionėęs, pamačiau Naumiesčio bažnyčios bokštus, kurių matėsi net trįs. Iš tolo miestukas atrodė esąs gana gražios išvaizdos. Bet jį pasiekus, pasirodė esąs ne koks: neva akmeninis, brukuotas, bet brukas—pats kipšas gali nusilaužt sprandą: baisiai nelygus ir tinkamai akmenys nesumušti. Pasaulinės karės metu miestelis pusėtinai apdegė ir apgriuvo, ir iki šiam laikui dar neatsistatęs.

Iš tolo reginys rodėsi gana šaunas, o dabar pervažiavau beveik pusę miesto ir nieko panašaus nepastebėjau. Na, pamaniau, aš esu sename mieste, vadinasi, naujojo nepasiekiau. Tokios minties vedamas, savo žirgelį pasukau viena gatve link Šešupės tilto, už kurio matėsi manomasai naujasis miestas. Bet prie pat tilto man kelią pastojo parubežio sargybinis ir pareikalavo rubežių pereit leidimo. Žinoma, tokio leidimo, kurio aš neturėjau. Nustebęs sužinojau, kad čia jau rubežiaus esama, ir anoj pusėj Šešupės yra ne Naumiesčio priemiestis, bet Prusų miestukas Širvinta.

Kągi darysi, turėjau grįžt atgalios, tik į jį iš tolo pasižiurėjęs. Savo išvaizda Širvinta žymiai skiriasi nuo Naumiesčio. Visi namai ten muriniai, vieno augščio, vieno stiliaus. Sienos baltai nudažytos, stogai raudonuoja. O virš miesto, pasidižiuodami, stypso du vokiškos, gotiškos bažnyčios bokštai.

Prieš karę Naumiestis buvo apskričio miestas, ir, anot vietos gyventojų pasakojimų, buvęs gana švarus ir gyvas miestukas. Bet dabar, apskritį perkėlus į Šakius, visa baisiai apirę, ir nuobodu. Miestelyj, apart valsčiaus valdybos ir progimnazijos, nieko gero nėra. Todėl gyvenimas esąs labai monotoniškas.

Kudirkos kapas.

Naumiestyje, kurį laiką gyveno ir dar buvusis didis Suvalkijos ir visos Lietuvos tautiškos sąmonės žadintojas ir švietėjas Dr. Vincas Kudirka. Čia nemaža savo jiegų sunaikino tais sunkiais darbais rusų žandarų persekiojamas; čia jis rado ir amžinojo atsilsio vietą—kapus. Pasiklausęs kelio, nuvykau į kapus aplankyt kilnaus tautos vyro kapą. Nesunkiai suradau nežymiai aptaisytą jo kapą. Jo kapą puošia paprastas, bet daug reiškiantis akmens paminklas—akmuo iškaltas ąžuolo stuobrio pavidale, ant kurio šakos kabo akmens lenta su parašu V. Kudirkos vardo, pavardės gimimo ir mirimo datomis. Kai statė paminklą, tai buvo geležinė lenta, su parašytu ant jos himno vienu posmu: Tegul saulė Lietuvos..., bet vėliau vienas kalvis lenkas rusų žandarų pasamdytas, tuos himno žodžius iškapojo.

Žiurėjau į V. Kudirkos kapą ir giliai dvasioje užsimąsčiau. Taip, tu iš tikro buvai dvasioje milžinas, audrų nesunaikinamas ir nepalaužiamas ąžuolas. Tu pirmutinis šiame krašte griausmingai suskambinai tautos varpais dar tada, kada musų šalį slėgė sunki atėjunų ranka ir žmonės giliai miegojo. Tavo Tėvynės Varpų gaudimą, į galingą šauksmą: "Kelkite! Kelkite! Kelkite! Kelkite!" žmonių minios kėlėsi iš ilgo letargo miego ir ėjo į laisvę ir šviesą!

Į Šakius.

Panašiu keliu, kai į Naumiestį, toliau nenorėjau važiuot dviračiu. Šiek tiek pailsėjęs, ėjau jieškot vežėjo, kurs nuvežtų į Šakius. Mano laimei suspėjau nutvert "karetką", kuri tuojau rengėsį išvažiuot. Ilgai nežiopsodamas, savo "žirgelį" palikau vienam geram žmogui globot, ir pats sėdau į vadinamąjį "diližaną". Musų vežikas pažadėjo iki 5 valandai vakaro mus gyvus ar negyvus pristatyt į Šakius.

Karetka važiavo, be manęs, dar ketvertas ypatų. Visi susispaudėme, kai Benekano silkės bačkoje, ir nesijudinome iš vietos. Pasakysiu, kad turbut niekur nieko nerasi nuobodesnio kaivažiuot karetka. Visiems gerai žinomi žydelių "eržilai", kurie vietoje mina ir vos gyvi velkasi. Be to, negali nė žmoniškai atsisėst galva remiasi į vadinamas lubas. Ir jeigu taip tenka važiuot kelioliką valandų tai ištisą savaitę nevaldysi savo sprando gyslų. Langeliai mažučiai, beveik nieko negalima matyt.

Išvažiavus iš miesto, savo bendrakeleivių paprašiau leist atsisėst prie lango, kad galėčiau matyt laukus. Kelias linkui Šakių keliatą kilometrų eina paliai Prusų rubežių. Nedidelis upelukas sudaro rubežių. Todėl yra galima pamatyt kas ten įdomesnio yra. Už rubežiaus, kaip ir ties Naumiesčiu, didžiausias skirtumas: laukai išdirbti, sukasinėti, kad menkiausio nenaudojamo žemės plotelio nepamatysi, triobėsiai muriniai, baltai nudažyti, stogai raudoni, vis vienkiemiai ir vienkiemiai. Pasitaiko matyt ir medinių namų, bet visai nedaug. Kai kur matyt gražus dvarukas ar palivarkas. Keliai, didžiumoje plentai, visi medžiais apsodinti, šale kelių kai kur matyt padaryti speciališkai pėstiems vaikščiot takeliai. Nemažai matyt ant geležinių bokštų augštai iškeltų mažų malunėlių bei vandentraukių. Yra ir didelių vėjinių, malunų. Nežiurint Prusų susilpnėjimo ir nualinimo, matosi visur tvarka.

Plentas į Šakius, iš tikrųjų, pasirodė blogesnis negu iki Naumiesčio. Bet vietomis yra ir geresnio. Pusiaukelėje išgriauta gana ilgokas tarpas visai, ir taisoma pagrindinai.

Aplankau Vaičaitį.

Sintautuose sustojome pasiganyt patys ir musų eržilus. Sužinojęs, kad čia užtruksime keliasdešimts minučių, negaišaudamas nusiskubinau į kapus, kame yra palaidotas kitas įžymus Suvalkijos veikėjas—dainius Pranas Vaičaitis.

Kapai yra gana gražus, berželiais apaugusioj vietoj, ant upelio kranto. Vargais negalais, tarp beržų, krumų ir kryžių, suradau Dainiaus kapą. Ant kapo pastatytas paprastas akmens kryžius, ant kurio iškalta lyra—dainiaus simbolis, vardas, pavardė, gimimo ir mirimo datos ir šis, jo numylėtas, lyrikos posmas:

"Vai lėkite dainos iš vargo nupintos,
Iš kaimo į kaimą, pas jaunus senus.
Paguoskite širdis nelaimių sutrintas,
Nušluostykit ašaras,kelkit jausmus..."

Ką malonesnio savo tautiečiams galėjo pasak t jau prusis Dainius? Ir gyvenimo žiauruji kelią bekeliaudamas ir žengdamas i amžinasties vietovę—kapus [illegible] šio pasaulio, kelia[illegible] lima daina sieloje!

Tie du didvyriai, Suvalkijos, renesanso — atgimimo pranašai, tame krašte ir bendrai visoj Lietuvoje užsipelnė nevystantį garbės vainiką.

Prano Vaičaičio amžinasties vietovė tinka jo kurybai: jis sentimentališkas, melanholistiškas. Kapų gamta atrodo taip pat melanholiška ir liudėsio kupina. Jo kapą gaubia svyruokliai berželiai, rudens metu liudnai belinguoja. Žemiau, tykiai, ramiai teka upelis, savo tyra vandenėlį į rytų šalį beplukdydamas, Dainiaus vėlei savo tolimą kelionę pasakodamas!...

("Trimitas") Alf. Gelmė.

Tuli žmonių papročiai.

Lietuvos kaimuose dar ir šiadien yra žmonių, kurie skaito nuodėme šį ar tą aiškiai įvardyt. Pavyzdžiu, vengiama suminėt velnią, rupužę ir kt. ir vieton to minima "kelmas", "kukužė" ir panašiai. Bet tai nevien pas lietuvius tokių papročių yra, yra jų ir pas kitų tautų žmones.

Afrikos murinai turi paprotį vengt tulų išsireiškimų ir įvardinimų, kuomet vaikai, ar šiaip nesubrendėliai yra jų draugijoje. Paveizdan, priimta prie vaikų neminėt mirtį, tulus skaitlius ir draskančius žveris. Jei yra butinas reikalas tai įvardint, tada, arba juos apipasakojama kitaip, arba perdedama. Paveizdan, jei reikia pasakyt "septyni" ar "devyni", tai sakoma: "šeši" ir daugiau (arba) aštuoni ir daugiau". Mat skaitlius septyni ir devyni, jų kalboje kartu reiškia ir nešvarius, šlykščius daiktus, kuriuos minėt vaikams girdint, vengiama.

Kalbant apie liutą, jo vardo vengiama, vadinant jį "storsprandis" arba "didysis garbiniuočius.

Sibyro tuli giventojai vengia įvardint vilką ir mešką; reikiant juos paminėt, vartojama apipasakojimai, kaip tie žvėrys išrodo. Nuo tų papratę, minėjimo vengia ir kaikurie rusai, kurie vilką ir mešką vadina "didelės pelės". Airijoje vengiama minėt žmogžudžius ir kitokius niekšus; vadinama tokius "žmogučiai". Afrikoje, Massasaya kolionijose, liutą vadinama "garbiniuotas ponas", kuomet tą patį liutą Fauto aplinkėse, Senegale, vadinama "žudikas".

J. S. Galutis.

KLAJUNAS.

(Užbaiga)

Klajunas, lyg kad butų pasinėręs į kokius atsiminimus, pradėjo dar atydžiau žvalgytis; jis pamatė brėkštančią aušrą, svyruojančius medelius; jis įsivaizdino sau jų lapelius, it sušiurpintą sriovę, tekant iš jų šakelių, kad išgirst ne aiškų jų kaip ir banguojantį judėjimo šnabždėsį.

Bet vietoj to, čia jis išgirdo savo tėvelių, tame vyšnių sodelyj, kuris matėsi svajonių gilioj nakties vaidentuvėje, lakštingalos čiulbėsį, o iš jo vidaus raiba gegutė, užtraukė savo dainą, tusčiais, liudnais garsais, be žodžių, nešamą suirusiais akordais, į apvienėjusį Klajuną, stovintį prie augšto, pilko akmens. Tas nepaprastas gegutės balsas tarytum jo ausysna skverbdamasis, jam sakyte sakė:

Klajune, keleivi čia tavo šalis,
Didvyrių čia žemė ir dainių pilis
Tu esi čia gimęs ir augai mažiuks,
Ir tavo matutė ir senas tėvuks.
Tau matant jos vaizdus, sapne šios nakties,
Lai darosi linksma širdžiai paties;
Sugrįšk į Tėvynę, nuplausi rudis——
Užgis sielos žaizdos, bus rami širdis!

Dainelei nutilus, jos aidas vis skrydo, bangavo per laukus, pievas, erdvėmis plaukė. Jo grožė tokia rami, tokia švelnutė, lygi, savo malonių glamonėjimu vis grimzdo Klajuno liguiston širdužėn. Ilgai, ilgai jis tylėjo, tos ramios dainelės užžavėtas. Pagalios prabilo:

Taip, žinau tą tėvų kraštą;
Ten dainų pilies vidus—
Dailiai skamba jos iš rašto,
Bet jų aidas man graudus!..
Jis vargus mųs brolių mato,
Sieloj mažina skausmus—
Į pavojų priešus stato,
Minioms uždega jausmus.
Sielos, dainos širdies gijos,
Lai jųs aidas vis skambės—
Jo beširdžiai žmonės bijos,
Jį išgirdę jie drebės...

Staiga pašokęs nuo pilko akmens, prisispaudė kanklės prie savo tėvynės meile plakančios krutinės. Apsižvalgė aplink save, lyg laukdamas dar išgirst daugiaus tos be žodžių dainelės, kurios garsai dar kartą jam primintų apie jo tėvų šalį....

Tą šalį, ką jungą nešė,
Dar tironų laikuose,
Ir po smugiais kitų naudai,
Braidė savo kraujuose!...
Ta šalis didvyrių žemė,
Vardas jos tai Lietuva—
Ji sutraukius vargo pančius,
Apskelbė save laisva!...
Nors ir ilgai ji liudėjo
Po jungu rusų tautos,
Savo laisvę vėl atgavo—
Vardan teisybės šventos.
Jai dangus vėl prasiblaivė,
Prašvito akys minios—
Lai gyvuoja, ji taip šaukė,
Sutikta linksmos žinios.

Galų gale jo sielos troškimai išsipildė! Gegutės be žodžių dainelės balsas vėl plaukė, skrido ir bangavo, per pelkių tyrus, ir slugstančių džiaugsmų meliodijomis pripildė erdves! O jis skrido toli, toli, kaip nepasiekiamas sapnas, kaip vaisius svajonių, klejonė sergančios sielos, kaip menkas spindėsis tolimos nakties žvaigždutės, tarp brėkštančio ryto pilkų debesių.

O, kaip jis spaudė jo širdį! Visi jausmai, kurie, jis manė, jau seniai palaidoti ir užmiršti, iškilo į viršų, jo mintyj, šiubuodami į visas puses...

Klajunui beklausant gegutės garsų, pasidarė neapsakomai ilgu ir liudna! Jis matė, kad jis negali toliaus vienas keliaut, nes jis nebuvo gimęs tam atsiskyrėlio gyvenimui, tarp tų saulutės kaitinamų kalnų. Jis dar prieš apleisiant tą taip stebėtinai gražią savo galo nakties kelionės vietą, sužavėtas tais šauniais ir sielą džiuginančiais, savo tėvynės reginiais, pakėlė galvą augštyn ir akimis žvilgterėjęs į rytuose brėkštančią aušrą, nejučiomis paspaudė bočių atminties, kanklių stygas. O jų žavėjantis aidas, iškilęs į erdvę, liuliavo it tas gegutės balsas, o sykiu su jo atbalsiu ir jis uždainavo:

Skambios kanklės, širdies gijos,
Buvot užmirštos žmonijos;
Jus išgirdus protas kvaista,
Siela virpa, veidas kaista....
Iš svajonių jųs buvystės
Skambias dainas audžiat,
Ataudams gijų netekę,
Ant rankelių snaudžiat.
Jusų aidas sielą glosto,
Lyg vasaros rytas,
Kaip praeities amžių trusas,
Į dainą įpintas...
Jųs beklausant mano mintys
Skrenda į giružę,
Kad paukštelių ir jųs balsą
Įpint į dainužę.
Kanklių stygų, tų slaptingų,
Taip smagu klausytis,
Kad net mano proto jiegos
Pradėjo blaivytis....
Vaizduok mielas kanklių aidai
Man praeities laiką,
Gal jį pindamas į dainą,
Širdyj rasiu taiką!...

Su paskutiniais Klajuno dainelės žodžiais, išaušo malonus pavasario rytmetis. Saulutė žaidė ant dangaus, jos spindulėliai žibėjo, mirgėjo, atsimušdami į rugelių, vėjalio supamas, ramias, it ežerėlio vilnis. Nors tai buvo tik sapnas, ta ilga nakties kelionė, bet kaip ji buvo jam brangi! Ji pranešė apie linksmą Lietuvoje pavasarį, ji kėlė jo sieloj spiečių įvairių, šaunių svajonių, ji žadino seniai jau užmirštus jaunystės atminimus...

Klajunui išgirdus tą negirdėtą atbalsį, gegutės balsą, siela atsinaujino, širdis tankiau pradėjo tvaksėt, ir jaustis rodos tarp savųjų; jis atsivaizdino savo gimtinę šalį, lygius laukus, žalias lankas, išbarstytas milijardais įvairių gėlių—gėlelių, su plačiomis, siauromis upelėmis, ežerėliais ir rutų darželiais. Jis ilgai, ilgai dar stovėjo, klausydamas pušelių šlamėsio, po tos ilgos nakties sapno kelionės, ir žiurėjo įdėbęs akis, į plačia erdvę. Jo krutinė sunkiai kilnojosi. O siela verpė gijų siulą, ateities dainelėms aust...

J. S. Galutis.

Pavasaris Lietuvoje.

Kaip pavasaris prašvito,
Augštyn saulė kilo—
Tuoj griaustinis sudundėjo
Anoj pusėj šilo.
Gamta gailiai pradėj verktie,
Širdies rudis plovė,
Erdvėj kryžium sužaibavus
Perkun's trenkė—griovė...
Gailioms savo ašarėlėms
Klonius, upes pildė—
Šiukšlius, purvą, nuo žemelės,
Skuto, plovė, dildė...
Po audros giedra užstojo,
Debesiai išnyko,
Saulutė žemelę šildė,
Linksmybė įvyko.
Savo "čyrų" užgiedojo
Pilkas vyturėlis,
Jį išgirdęs taisė žagrę,
Kaimo artojėlis.
Suaidėjo kaimuos' dainos,
Lietuvoj seselių,
Kurios trusia, ravi, laisto
Lysaites rutelių.
Laukuos' pempės, pas artojus,
Taiso savo "kyvi",
Plasnodamos paskui žagrę—
Klausia: "Ar dar gyvi?
Garnys ilgą savo metų
Kelionę atlikęs,
Lizde raižosi, klegena,
Lyg ant ko įpykęs.
Mat jam, priežastis ta buvo.
Sau patąitę šaukė,
Iš pietų šiltos šalelės,
Jos sugrįštant laukė.
Ir gegutė tenai traukia
Savo liksmą "ku-ku",
Obelaitės viršunėlėj,
Sodelyj tėvukų.
Skambus balsai ten paukštelių,
Mano galvą gėlė—
Kaip iš miego audėjėlę,
Lakštingala kėlė.
Putpelaitė šale kelio,
Ties langu sesutės,
O kielaitė antroj pusėj,
Kur duzgė bitutės.
Kur bujo bijunėlis,
Devinšarvės slugo—
Ten jie visi, ir nykštukas,
Čiulbėtie pabugo.
Čigličukas nors mažytis,
Čiulbėj lyg ant flėtos,
Nuo jų tapo ten seselių
Širdys sužavėtos.
Ak! Kaip linksma ir malonu,
Ten kur broliai musų,
Atsikratę nuo Lenkijos,
Rusijos ir Prusų!...

J. S. Galutis.

AMERIKOS LIETUVIŲ PAŽANGIAJAI VISUOMENEI.

Jau metai kaip Amerikos skaitanti laikraščius pažangioji visuomenė turėjo progos išgirst apie vienos klerikalų smaugiamosios mokyklos padėtį—apie Rialinę Mariampolės gimnaziją. Anuomet, kam-ne-kam dar galėjo but neaiškų, kodėl Realinė Mariampolės Gimnazija ypatingo net Amerikos dėmėsio reikalinga. Juk gimnazijų Lietuvoje buvo ir yra labai daug. Realinės Mariampolės Gimnazijos mokytojai ir šiai įstaigai artimi žmonės nedaug rašė Amerikos laikraščiuose kodėl šita, o ne kita kuria Lietuvos aukštesniąja mokyklų reikėtų susidomėt. Šį darbą puikiai atliko Lietuvos Amerikos lietuviški klerikalai. Be viso to purvo, kuris skelbiamas klerikalų laikraščiuose ir kraunamas ant šios mokyklos galvos, jie per apšvietos ministeriją ryžosi šiais metais Realinę Gimnaziją butinai likviduot. Matydami, kad gimnazija skursta ir dėl buto ir dėl lėšų stokos, prisimesdami geradariais, pasiulė ją suvalstybint, o musiškai šnekant—skirt vedėju kunigą, mokytojais zakristijonus ir davatkas ir tuo budu pasigamint dar vieną Mariampolės vienuolyno tvirtovės, jau rodos penktą fortą. Šitą negudrią kombinaciją matydami R. gimnazijos palaikytojai griežtai atsisakė atiduot taip sunkiai sukurtą mokslo įstaigą klerikalams. Iki šiol Realinė Mariampolės Gimnazija, kaip ir kitos Lietuvos mokyklos, gaudavo pašelpos iš valstybės iždo. Klerikalai matydami, kad pažangioji visuomenė nepajiegs duot šiai įstaigai lėšų, kiek mažiausia reikės jos laikymui, nuo Rugpjučio mėn. 1 dienos atėmė iš gimnazijos valstybės pašelpą, tikėdamiesi, kad gimnazija dar prieš pradžią mokslo metų turės likviduot ir jie toje pat vietoje galės atidaryt pageidaujamąjį savo vienuolyno fortą. Gimnazijos palaikytojai turėdami domoje, kad klerikalų sauvalei turės ateit galas, ir pasitikėdami, kad Lietuvoje ir Amerikoje rasis pakankamas skaičius žmonių, kurie nepagailės lėšų ir duos galimybę šiai įstaigai tęst darbą, nusistatė Realinę Mariampolės Gimnaziją laikyt ir be valstybės pagelbos.

Valstybės pašelpą sudarė apie 90.000 litų—$9.000 dol. metams. Tokią pašelpą sulyg Lietuvos įstatymais turi tiesą gaut ir gauna visos net lenkų Lietuvoje mokyklos. Iš pažymėto čia skaičiaus atimtųjų pinigų galima spręst, kiek sukioje padėtyje yra dabar musų gimnazija ir jos mokytojai. Atėmus pašelpą, mokytojai liko nepakenčiamoje padėtyje, nes surinktųjų iš mokinių pinigų užteko vos dviem mėnesiam trečdaliu pamažintom algom pamokėt, o lėšų daug dar reikia ir buto nuomai ir kitiems mokslo įstaigos bendriems reikalams. Nors ir be lėšų, be kiek pakenčiamo ištekliaus žmogaus gyvenimui, R. gimnazijos mokytojai, žut but, ryžosi mokslą laikyt, neleist ją klerikams praryt ir tokiu budu duot progą Lietuvos ir Amerikos pazangiajai visuomenei ją išgelbėt. Lietuvos ir Amerikos laikraščiuose randame daug užuojautos, daug pasiryžimo padėt R. gimnazijai, tačiau čia labai yra brangus laikas, nes gali atsitikt ir taip, kad pavėlinta parama jau gali nerast tų žmonių, kuriems ji skiriama. Dabar gimnazijos mokytojai gyvena arba skolintais pinigais, arba pragyvendami paskutinį savo turtą. Tokią padėtį mokyklos personalas galės tęst dar porą mėnesių ir jeigu per tą laiką mokykla negaus laukiamosios paramos, tai kad ir su didžiausia širdgėla mokytojai verčiami bus gimnaziją likviduot ir jieškot darbo kitur.

Kadangi Mariampolė—visos Lietuvos klerikalų tvirtovė, vienuolynų centras, tai pažangiųjų žmonių mokslo įstaigos uždarymas butų labai skaudus.

Nenorime nustot vilties, kad taip Amerikos, taip Lietuvos visi pažangieji žmonės neleis klerikalams praryt mokyklą. Todėl jeigu Amerikos Lietuviai yra nusistatę Realinei gimnazijai padėt, prašome tad daryt be atidėliojimų, nes pavėlinta parama gali jau nepasiekt tikslą. Šiuo momentu Amerikiečių pagelba butų ypač svarbi, nes mokyklai išgyvenus dar bent vienus metus, jau jos padėtis turės galutinai paiškėt dėl paaiškėjusios Lietuvos padėties.

Bortkevičienė,

Realės M. Gimn. remt D-jos pirmininkė.

Nariai: B. Žygelis,
K. Bielinis,
L. Šmulkštys,
V. Baltrušaitis,

Sekretorius.

STRAIPSNIS 107

VĖDINIMAS

Vaikai pripratę prie kambarių, kur nuolatos eina švelni sriovė oro mažiaus sirgs gerklės ir nosių ligomis negu tie, kurie laikomi troškiuose kambariuose prie nejudančio oro. Atviras pečius yra puiki proga išvėdinimui.

Vienok, joki vėdinimo sistema neužtektina vaikui. Reikalinga ir "vaikus išvėdint," netik kambarį. Net audringame, ar žiemos, ore, jei galima, reikia uždarytame porčiuje duot vaikui šviežio oro. Jei nėra kitokio išėjimo, tai aprėdyk vaiką lyg vest ant oro, o tada atidaryk langus pusvalandžiui. Jei taip daroma, tai įšildyk kambarį vėl pirm negu nuimsi nuo kudikio drapanas. Vaikai gaunanti šviežio oro ir mankštymų sveikesni ir laikysis.

Sotus maistas yra tiek pat butinas kaip šviežias oras ar mankštymai. Eagle Brand Pienas suteiks viską reikalingą augimui. Jis tyčiomis pritaikintas vaikams delto, kad lengvai virškomas ir nenuvargina opių viduriukų. Eagle Brand pasekmingai buvo vartojamas kovoje su nedapenėjimu Europoje ir Netolimuose Rytuose. Jis turėtų but dalis kiekvieno vaiko vagio.

Daugelį sykių sveikas, normalis kudikis nereikalauja gydytojo atydos, bet tai laimingas nuotikis, retai atsitaikąs. Jei kudikis nesijaučia gerai arba neauga kaip reikia, motina turėtų nevilkindama pasitart su geru daktaru. Iš kitos pusės, normalis kudikis, gaudamas tinkamos priežiuros ir tinkamo maisto, arba iš krutų arba iš Borden's Eagle Pieno, turi išaugt į sveiką, normalį vaikutį.. Milijonai ir milijonai kudikių išaugo į vikrius berniukus-mergaites sudėjus motinos priežiurą su sotumu Borden's Eagle Pieno. Idant Lietuvė motina žinotų kaip vartot Borden's Eagle Pieną, Bordeno Kompanija atspaudino Lietuvių kalboje pilną pamokinimą kaip paruošt Borden's Eagle Pieną kudikiams įvairių amžių.

Perskaityk atydžiai šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasidėk at-

Skausmai, mėšlungis,

neuralgija ir reumatiškas gėlimai negali pasirodyti, kur tokiuose atsitikimuose yra vartojamas

SEVERA'S GOTHARDOL.

Geras linimentas nuo sustingusių sanarių ir raumenų, traukučių ir visokių kitokių skausmų. Gauk bonkutę šiandien.

Kaina 30 ir 60 centai.

Gaunami bent aptiekoje.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

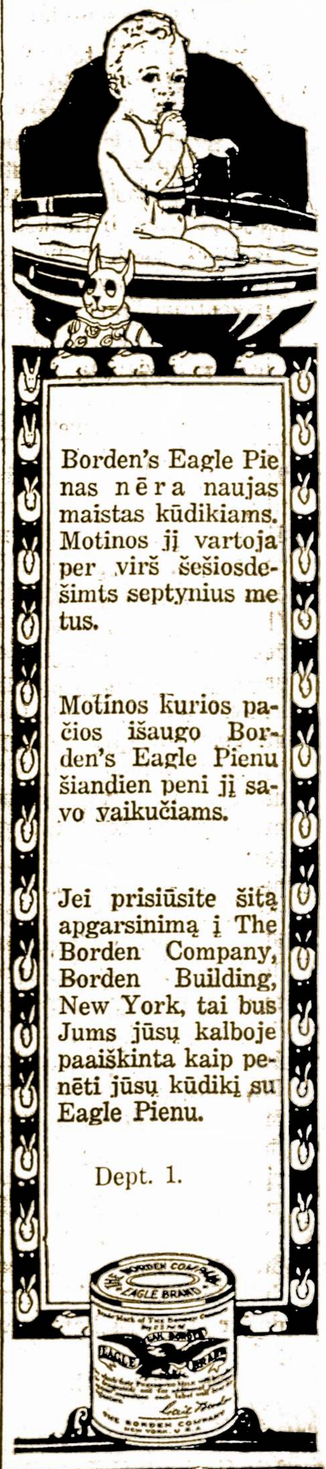

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

Išplatinkime Amerikos Lietuvį nuo dabar iki Kalėdų, pasidarbuokime!

Mes duosime kiekvienam gražias dovanas kas prikalbins mums naujų skaitytojų. Mes apdrausime kiekvieną ant 1000 dolerių, kuris tik primokės 75c. viršaus prie savo prenumeratos. Seni skaitytojai taip-pat gali apsidraust damokėdami 75c. prie savo prenumeratos Apdrauda 1000 dol. mokama:

	Vertė pirmais metais apdraudimo	Vertė auga kiekvienais metais po	Vertė po penkių metų
GYVYBĖS NETEKIMUI	$1000.00	$100.00	$1500.00
ABIEJŲ AKIŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ RANKŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
ABIEJŲ KOJŲ NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS IR VIENOS KOJOS NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS ir VIENOS AKIES NETEKIMUI	1000.00	100.00	1500.00
VIENOS RANKOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS KOJOS NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00
VIENOS AKIES NETEKIMUI	500.00	50.00	750.00

(Apdraudos vertė auga su kiekvienais apsidraudimo metais).

Kviečiame musų senus skaitytojus pasinaujint savo prenumeratas. Meldžiame labai gražiai panaujint prenumeratas, užrašytas giminėms į Lietuvą. Lietuvoje esančius apdraust negalime. 75c. yra visa mokestis už apdraudą ant viso meto. Pas Daktarą nereikia eit ant egzamino, pasakykit mum, mes prisiųsim aplikaciją. Rengiame gražius kalendorius Naujų Metų dovanoms, kuriuos kiekvienas gausite. Meldžiame labai gražiai visų pasidarbuot. Su guodone,

Amerikos Lietuvis 14 Vernon Street Worcester, Mass.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

Nelegališki Suvienytų Valstijų gyventojai.

Daug ateivių yra nelegališkai apsigyvenę Suvienytose Valstijose, kurie norėtų legalizuotis, pavyzdžiu tie, kurie slaptai įvažiavo per rubežių, įėjusieji be inspekcijos, svečiai, ir tie, kurie tik laikinai įleisti, ir jurininkai pabėgę nuo savo laivų. Toki gyventojai turi susipažint su tiesomis, kurios juos paliečia. Suvienytų Valstijų imigracijos įstatymai išaiškina įvairias svetimžemių klesas, kurios turi but deportuojamos. Prie jų priklauso kriminališkos ar anarkistiškos klesos, bet išimtis daroma svetimžemiams, kurie nelegališkai įvažiavo į Suvienytas Valstijas. Paprastai toki svetimžemiai gali but deportuojami po penkių metų po jų atvažiavimo. Vienok jurininkai, kurie apleido savo laivus ir gyveno Suvienytose Valstijose, be tam tikro priėmimo kaipo imigrantai, gali but deportuojami po trijų metų po jų atvykimui.

Netik, kad dauguma tu svetimžemių, kurie nelegališkai gyvena Suvienytose Valstijose, gali but deportuojami, bet ir kitokių kėblumų esama. Jei jie čia gyvena nuo 1906 metų jie negali gaut pilietybės, jei jie nepriduos certifikatą, iš Darbo Departamento, ant kurio parodoma diena, vieta ir kokiu budu jie atvyko į Suvienytas Valstijas. Jei imigrantas bus atvykęs nelegališkai, tuomet žinoma, nebus užrekorduotas jo įvažiavimas. Naturalizacijos biuras vienok yra pasirengęs, po tam tikro prirodymo, duot reikalaujamą certifikatą svetimžemiams, nors jie ir įvažiavo nelegališkai, atvyko prieš Birželio 3 d., 1921 m. ir nuolatos čia gyveno nuo tos dienos. Kiekvienas toks atsitikimas bus svarstomas tuom laiku, kuomet svetimžemis pareikalaus naturalizacijos.

Vėl ypatos, kurios nelegališkai gyvena Suvienytose Valstijose, negali gaut leidimo sugrįžt, jei jie norėtų ant kokio laiko važiuot užrubežin. Sulyg naujo imigracijos įstatymo, toki leidimai duodami tiktai tiems svetimžemiams, kurie buvo legališkai įleisti. Jei svetimžemis važiuoja be tokio leidimo, jis turi gaut imigracijos vizą, kad vėl sugrįžus. Paprastai svetimžemiai, kurie vyksta užjurin trumpam laikui, turi but skaitomi kaipo nekvotinai imigrantai ir galėtų gaut imigracijos vizą nežiurint kokia butų jo šalies kvota. Bet, kad but skaitomu nekvotiniu imigrantu, svetimžemis, kuris grįžta po laikino buvimo užrubežyje, turi but buvęs pirmiau legališkai įleistas į Suvienytas Valstijas. Imigrantas, nelegališkai atvykęs ir kuris vyksta užrubežin, jei mėgins sugrįžt, bus paliestu visu jo šalies kvotinių reikalavimų, ir turės lygiai tą pačią progą gaut imigracijos vizą, kaip ir kiti, kurie nori atvykt pirmu kartu.

Nekurie svetimžemiai, kuriuos liečia deportacija, mano, kad jiems galima nuvykt į tokias artimas šalis, kaip Kanadą ar Meksiką, ir ten paduot prašymą leidimui į Suvienytas Valstijas. Sulyg naujo įstatymo, jie negali įeit be imigracijos vizos, ir imigracijos vizų skaičius yra griežtai apribotas. Tokiu, įėjimas iš artimos žemės galimas tik tuomet, jei svetimžemis bus išgyvenęs toje žemėje du metu pirm padavimo aplikacijos leidimui į Suvienytas Valstijas, nebent jis galėtų tvirtint, kad jis ton žemėn buvo atvežtas kokios nors transportacijos kompanijos, kuri sutiko ir išpildė visus naujojo imigracijos įstatymo reikalavimus.

Svarbiausios tautos.

Naujas imigracijos įstatymas paskyrė metines kvotas dėl visų tautų. Į Suvienytas Valstijas gali atvažiuot kasmet iš kiekvienos šalies tik du nuošimčiai visų tos tautos gyventojų Suvienytose Valstijose 1890 m. gyvenusių.

Klausimas buvo ilgai ginčijamas, ir beveik kiekviena gyvenusių tauta tuom nepatenkinta.

Supažindint svetimų kalbų laikraščių skaitytojus su svarbiausiais faktais apie įvairius svetimšalius, Foreign Information Service pagamino straipsnius apie svarbiausias grupas. Straipsniai liečia tų tautų skaičius Suvienytose Valstijose, jų užsiėmimus, gyvenimą ir tt.

Pirmas straipsnis liečia Čekoslovakus.

Čekoslovakai.

Pirmutinis čekas buvo naturalizuotas Suvienytose Valstijose, Balandžio m. 1666 metais. Tai buvo Augustinas Herman, kuris išbėgo iš Čekijos laike 30-metinės karės. Jisai daug kartų atstovavo New Yorko kolioniją, pagamino pirmutinį Naujosios Anglijos kolionijos žemlapį ir nuo Lordo Baltimore gavo žymų žemės plotą Maryland valstijoje, kurią pavadino "Mažaja Bohemija".

Kitas žymus čekas buvo Frederikas Filip ar Philipse, kuris vedė Kotriną Van Cortlandt. Jisai skaitomas Yonkers įkurėjų.

Vienas iš pasirašytojų po nepriklausomybės deklaracija buvo William Pace, čekų kilmės.

Pažymėtinas čekų imigracijos skaičius nuo 1848 iki 1866 m. tuomet ypatingai jie bėgo Amerikon nuo politiškų ir religiškų persekiojimų.

1918 m. Spalio m. Čekoslovakijos republika tapo įkurta. Čekai susijungė su artimiausiais savo tautai slovakais. Daug čekų Amerikon važiavo po 1870 metų. Priežastis, tautiška priespauda ir nepakenčiama ekonomiška padėtis. Daugiausiai jie apsigyvendavo anglių ir plieno rajonuose — Pennsylvania, Ohio, Indiana ir Illinois. Dabar čekų gyvenama visur ir dirbama visokiose pramonėse ir įstaigose.

1920 metų cenzus rodo, šioje šalyje gyvena 362,456 čekų. Ikišiol jų prisidėjo 33,991, sudarant viso 396,-427.

Čekai gyvena 2000 šios šalies miestų, daugiausiai Pennsylvanijoj, Illinois, Ohio, New York, Wisconsin, Jersey, Nebraska, Texas, Minnesota, Michigan, Iowa, Missouri ir Kansas. Čekoslovakai nemėgsta gyvent dideliuose industrijiniuose centruose, bet apgyvena mažus miestelius. Sulyg paskutiniojo cenzo, Chicagoj gyvena 50,392, Clevelande 23,907, New Yorke 26,437.

Apie 50 čekų nuošimčių gyvena kaimuose, užtai ir miestelių pavadinimai, kaip Praha, Tabor, Pisek, Pilsen, Smetana, rodo, kad jų įkurėjai buvo čekai.

Didelis čekų nuošimtis yra žemės ir namų savininkais. Jie turi suorganizavę daug paskolos bankų ir kitokių įstaigų. Vidurinėse vakarų valstijose ateiviai čekai arba "amerikonai" čekų kilmės kontroliuoja 110 bankų.

Mokslo žvilgsniu, čekai gana augštai stovi. Daug jų yra mokslininkų, yra instruktoriai universitetuose, kolegijose ir tukstančiai viešųjų mokyklų mokytojų. Chicagoje jie turi 500 profesionalų. Beto, buvusis Wisconsino gubernatorius Charles Jonas yra čekas, kompozitorius Antonin Dvorak, čekas; Metropolitan Operos, Prima Dona Maria Jeritz, ir tt.

Čekai yra gerai organizuoti; žymiausia jų organizacija tai Sokolai.

VĖJO MALUNAS.

Rašo kas moka ir kas nori.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIR VONŲ.

Aškaclandija. Pas mus viskas gerai buvo pernai, todėl reikia tikėtis, kad gerai viskas bus ir šymet. O ko mums daugiau reikia? Bile turime "byro", galime dar "kortas" nusipirkt ir einikį patąsyt, tai ir gana. Veikimo norit!? Męs juk ir veikiame. Ar manot, kad per naktis kumščiomis daužymas į stalą tai ne veikimas? Tai ko jųs daugiau norit? "Gazietas", teisybė, męs ne skaitome. Tegul ponai jas skaito. Męs esame "praščiokai", o tokiems užtenka to ką męs mokame ir veikiame.

Katinėlis.

Bus tuoj binc. Prie Eglės gatvės eina dideli neramumai dienomis ir naktimis, nes iš vienos ir kitos pusės girdisi ne paliaujanti, neramųs balsai: "šia tau, te tau, šia tau.... tu nemokša... tu melagis... tu barzdila... tu... tu..." Mat dabar kaip jau žiemos laikas, tai "Bitė" užsidarius miega O kaip ji pabus ir išlėkus ims zvimbt, tai tada vėl bus bėgiojimų į citipointę.

Bincas.

Užters. Čia kaip į žemę sulindo visi mokslo vyrai, kaip daktarai, advokatai, "lojeriai" ir visokios rušies koki ten inteligentai, pasiliko tik viena "augščiausia stancija", kuri per visą savo gyvenimą studijuoja ir todėl labai gerai pažįsta Suvienijmo "konsistuciją", sulyg kurios suspendavus narį kuopoje galima manyt, kad jis yra suspenduotas ir susivienijime.

Vaisprezidentas.

Laikraščių jie turi: 15 dienraščių, 67 triskart savaitinių, dukart savaitinių ir vienkartsavaitinių, 39 mėnesinius. Viso 81 čekų ir 40 slovakų.

Akornum ojojoj. Musų dirvone pirmiau tik vyrai turėjo tiesas, ir jomis nepasidalindami, tankiai tarpe savęs pešėsi ir paskui užtai eidavo teisman "spaviednės". Bet pasauliui progresuojant, kaip moters įgijo savo "teises", tai dabar jos kartais pavaduoja vyrus, ir kiek reikiant už plaukų (kurios juos dar turi) pasivadžioję, taipgi eina "spaviednės"... pas poną "džiodžį".

Ragutis.

Čiučiukagi. Aha! Pas mus visi jau atgijo, kaip tik Dzimdzi-Drimdzi pradėjo mus vaišint lietuvišku jovalu, bracia, pagamintu iš bulvių lupynų su miežiniais pelais. Dabar ir daktaras G. atgijo. Jis pėksčias vaikščiodamas iš rytų į vakarus, skelbia artistų prajovus, dykai. Gaila, kad jo juodis kasžinkur galą gavo, o dabar jis butų parankus dalykas.

Zvanelis.

KIBIRKŠTELĖS.

Tai sakot, kad per pusiaužiemį bus kaikam tamsu, nes saulė mėgins nusileist ką tik užtekėjus. Kam bus iš to nauda, ar ne, bet vištos tai tikrai bus sukvailintos; mat jos pradės manyt, kad jau vakaras, na ir pradės rengtis eit "gult", o joms besirengiant ir nepasiskubinant, ir vėl pasidarys diena. Kas joms galvoj. Vargas, kad jos laikrodžių nepažįsta, o tokio kvailinimo galėtų išvengt....

—Plikšt.

×

Kol "sviete" buvo daug "skuros", tai visi audavosi batais ir čebatais, su ilgais aulais, bet kuo toliau, tuo "skuros" darosi vis mažiau, ir todėl čebatai kaskart vis labiau susitraukia, vis darosi mažesni. Susitraukė jie iki tiek, kad visai be aulų liko! O po kelių metų tai kaip šventieji, galėsime tik po padais pasirišę lentukes, vaikščiot, virvutėmis blauzdas susivaržę...

—Plikšt.

×

Evoliucijos keliu į žmogų pavirtęs vienas sutvėrimas įsisteigė "sintaksės" monopolio filiją, ir dabar jon atsilankantiems pasakoja, jog žemaitiškas žodis "locnas" yra tai lenkiškas žodis, nes jis Seinų siminarijoje jį girdėjo vartojant vieną klieriką, kuris sakydavo: "Ojoj kanebni grad, jak putiuki jaiko".

—M. K. P.

MERGELĖS VARGAI.

Lietuvoj gimiau
Vargo nemačius,
Tik jį pažinau
Čionai patekus.
Tėvas augino,
Visko man teikė,
Sena motina...
Kogi man reikė?
Butie ten linksma,
Nes daug mergelių—
Man buvo liudna,
Nėsant bernelių!
Ir aš sau viena
Ėmiau svajotie,
Kaip Amerikon
Man atvažiuotie.
Apie šį pleną
Reik tėvam primint...
Amerikon važiuot—
Bernelį parinkt...
Amerikon vykau—
Čia ne pyragai...
Mat apsirikau...
Tik senbernius radau.
Savo vargelius
Ėmiau rokuotie,
Kad senbernėlius
Prisiviliotie.
Su vienu sėdžiu,
Kalbinu kitą;
Trečiam aš merkiu—
Laukiu ketvirto.
Penktą mylėjau—
Tas biednas buvo;
Turto norėjau—
Meilė pražuvo.
Tokią sauvalią
Jie greit suprato
Ir nuo mergelės
Visi atprato.

* * *

Taip ši mergina
Pradėjo sentie;
Rinkoš' vaikinus—
O tie jos vengtie.
Atmink, mergina:
Amerikoj esi ir
Seną vaikiną
Ne nusivesi.

Peabodietis.

Merginos—Jusu Rupesčiai Užsibaigė!

Buvo laikai, kuomet niekas nežinojo kas yra pleiskanos ir kaip nuo jų atsikratyti. Šiandien yra visiškai paprastu dalyku užlaikyti savo plaukus ir galvos odą tvarioje ir sveikoje padėtyje.

Ruffles

ištepant galvą kas vakarą einant gulti per savaitę ar dešimtį dienų, sunaikins pleiskanas ir paragins jusų plaukų augimą. Po to naudokite Ruffles tik retkarčiais sulig reikalo ir daugiau neturėsite jokių nesmagumų su pleiskanomis.

Bonka 65c. aptiekose, arba už 75c. prisiunčiame stačiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

VIETOS ŽINIOS

Adomonuko nelaimė. Antanas Adomonis, 6 metų amžiaus, gyvenąs su tėvais po No. 67 prie Southbridge gatvės, su sesere nuėjęs pasižiurėt vilnonų audyklon "Worcester Woolen Co." kur patiko savo nelaimę; įpuolė jis į kubilą verdančio vandens ir labai apsišutino krutinę ir pečius. Nugabenus į miesto ligonbutin, daktarai užtikrino jį pagysiant be jokių pavojų.

Nemandagus svečias. Į namus Nelės Chesnut, po No. 93 prie Lamartine gatvės, atėjo pas jos įnamį svečias ir netrukus jiedu susibarė už imigracijos įstatymą. Įnamis netekęs kantrybės, svečią pastumė, gi šis pagriebęs nuo pečiaus puodą su verdančiu vandeniu, liejo ant savo priešo, bet vieton to, apliejo šeimyninkę, kuriai apšutinta rankas ir burną.

Persikėlė naujon vieton American Dry Goods korporacija, kurios vedėju yra p. J. Baltromaitis, persikėlė iš senosios vietos, prie Vernon aikštės, naujai ištaisyton krautuvėn, beveik dukart didesnėn negu buvo senoji Dabartinės vieta yra kur seniaus krautuvę turėjo p Stoškunienė. Iš to reikia spręst, jog p. Baltromaičio vedamai pramonei gerai sekasi, kadangi dėl padaugintimo inventoro reikia jau didesnės vietos.

Drebėjo žemė. Praėjusioje seredoje, Sausio 7 dieną, Bostono aplinkėse buvo jaučiamas lengvas žemės drebėjimas, kuris perbėgo ir per Worcesterį. Sakoma, drebėjimas mažuma buvo jaučiamas Vernon ir Union kalnuose. Apie Brocktoną Malboro ir Hudson drebėjimas buvęs kiek smarkesnis, nes net bliudai ant lentynų subarškėję. Broktone net ir ekspliozija įvykus. Bostone buvęs girdėt užimas, panašus griaustiniui.

Iš sandariečių susirinkimo. Praėjusiame nedėldienyje Aušrelės salėje įvyko metinis susirinkimas A.L.T.S. 16 kuopos, kuriame išklausius valdybos raportus ir užtvirtinimus naują valdybą, be smulkesnių nutarimų pažymėtina, jog kuopa turi savo išde biskį pinigų, kas parodo, jog per praėjusius kuopa metus visgi nesnaudė. Kad daugiau paįvairinus Worcesterio lietuvių gyvenimą, nutarta surengt prakalbas, į kurias kalbėtoju nutarta kviest p. Livtą. **Rep**

Pralošė bylą. Rena Withington iš Ware buvo patraukus teisman Fitchburgo daktarą Jennings, kuris ją 1921 metuose gydė Gardneryje, ir sulyg skundėjos, egzaminuodamas ją, su pagelba Reontgeno žiburio, sudegino jos organizmą taip, kad vieton pagydyt, įvarė jai dar didesnę nesveikatą. Užtai ji reikalavo iš dr. Jennings $6000 atlyginimo. Daktarą Jennings gynė keturi advokatai. Prisaikintųjų teismas atrado skundą ne tiesotu, kadangi skundėją gydyt buvo priėmęs dr. Jennings, bet gydė ją kitas daktaras, kuomet Jennigs buvo Kalifornijoje. Skundas likosi išmestas, be pasekmių.

Rengiasi brangint duoną. Prasidėjus dideliam kviečių išgabenimui į užrubežius ir todėl miltams pabrangus trinis doliariais nuo bačkos, vietiniai kepėjai tariasi nerukus pabrangint duoną, vienu ar dviem centais, ir to nebusią galima išvengt, kadangi nesimato galės miltams brangstant, duoną parduodant ta pačia kaina, kokia parduodama ikišiol. Lietuviai, lenkai ir žydai kepėjai savo duoną pabranginę seniau, dabar rengiasi tai padaryt ir Worcester Baking Co. Taip tikrina šios firmos vedėjas Swanson.

Rengia ekskursijas. Sausio 24 dienoj gausime saulės užtemimą, kuris bus matomas beveik visoje Connecticut valstijoje. New York, New Haven & Hartford geležinkelio kompanija tikisi, jog daugelis žmonių, iš Massachusetts ir kitų valstijų tą vieną keliaus į Conn. valstiją, idant pamatyt tamsumą vienos metu, ir todėl ruošia ekskursijas tai dienai, tarp Worcesterio ir New London. Trukiai iš Worcesterio eis iki 6:00 ryto, taip, kad ekskursantai pasiektų New Londoną ar Westerly 8:15, kaip tik saulė pradės temt.

Policistas "pranašas". B. Roskoe, gyvenantis po No. 4 prie Ward gatvės, mazgojo langą antrame augšte, Bay State viešbučio trioboje. Policistas Jameson, stovėdamas kitoj pusėj gatvės ir pažvelgęs į Roskoe'ą, praeinančiam savo pažįstamam tikrino, jog Roskoe kada nors nupuls nuo lango. Ir kaip tik taip jis pasakė, netrukus Roskoe ir nupuolė gatvėn; puldamas jis apart susitrenkimo, dar ir susižeidė. Dabar policistas Jameson vadinamas pranašu, nes jis žinojęs iškalno busiančią Roskoe'o nelaimę.

Nubaudė sukčių. Hagoop Bruzanian, turįs savo krautuvę po No. 50 prie Bellevue gatvės, pardavinėjo anglius maišeliuose. Inspektorius kartą sumislijo patirt ar teisingai jis anglius pardavinėja, ir persvėrus visus angliais pripildytus maišelius, pasirodė, kad maišeliuose buvo perskupus svoris; kiekviename truko nuo 3 iki 5 svarų anglių. Užtai Bruzanian statyta prieš teismą, kuris jį nubaudė $50. Bet nubaustasis teisinasi, jog jis tuos maišelius pats ne "operavęs", tik gaudavęs iš sankrovos ir todėl jis nekaltas. Teismas leido jam apeliuot.

Kas dalyvauja veikale "Kas kaltas". Šiame veikale, kaip buvo minėta, dalyvauja visi geriausi Aušrelės artistai. Apart jų, įeina virš 30 žmonių, turinčių mažesnes roles, arba, kaip anglų teatruose vadina, extras. Šios ypatos dalyvaus scenose, dar lietuvių nematytose. Bus balius turtuolio advokato namuose. Bus atvaizdinta valkatų lindynės, kabaretas, bus peštynės, šokiai, ir tt. tt. Šiame veikale yra dramos, tragedijos, komedijos, žodžiu, bus pergyventi visi žmogaus jausmai. Šis veikalas yra pirmas panašus veikalas lietuvių kalboje. Turėsite progą pamatyt Vasario 5 dieną. **Rep.**

Pasekmingas veikimas. Tėvynės Mylėtojų Draugijos 50 kuopa pasekmingai veikia dėl pastatymo Vincui Kudirkai paminklo, kuris rengiamas statyt Lietuvoje. Kuopa visais budais didina finansus tam reikalui, prašo aukų ir pas tautiškas draugijas. Surinkus turi jau pusėtiną sumą ir sakoma, jog kuopa turi sudaryt 50 doliarių, mažiau ne siųs. O reikalinga jau nedaug, nes arti nustatytos sumos jau kuopos išde pinigų yra. Patartina visiems eit kuopai pagelbon šiame reikale ir prisidėt kuom kas gali, prie musų tautos didvyrio paminklo pastatymo. **Rep.**

Suėmė "inspektorių". Policija suėmė tulą F. J. Reid, kuris kaltinamas apvaginėjime namų. Jis eidavo per namus kaipo inspektorius, peržiurėdamas gazo myterius, ir su tokiomis pretensijomis įėjęs į namus, kur pasisekdavo, vis šį-tą sau pasisavino. Dabar eina tyrinėjimas, ar suimtasis tikrai buvo gazo kompanijos samdininkas, ir jei pasirodys tokiu buvus, ir kompanija bus įpainiota į jo darbus, nors, žinoma, kompanija kalta but negali.

T. M. Draugijos 50 kuopos metinis susirinkimas įvyks 18 dieną Sausio, 11:00 valandą ryto, Aušrelės salėje, 33 Millbury St. Visi nariai yra kviečiami ateit į šį svarbų susirinkimą. Bus išduodami valdybos veikimo raportai, apkalbami svarbūs dalykai.

Kviečia **Valdyba.**

Platins gatvę. Miesto tarybai įduota reikalavimas, idant Grafton gatvė butų praplatinta nuo 60 iki 75 pėdų, pradedant nuo Rice aikštės, iki miesto rubežiaus. Tikimasi, jog projektas bus priimtas ir darbai prasidės tuojau. Darbo bus iki rudeniui.

ANT PARDAVIMO 3 show-cases, 2 šėpos ir lentynos, hemstitching mašina, ir visokių rakandų dėl krautuvės.

1 INGALLS STREET.

Dykai nuo patrukimo kenčiantiems.

Nedėvėk diržo—išvengk pavojingų operacijų.

STUART'O LIMPANČIOS PLAPAO PADUŠKAITĖS yra skirtingos nuo parišimo diržo, jos yra išlaukinės gyduolės, limpančios prie kuno ir duodančios sustiprinimą toms kuno dalims, kurioms reikalinga. Neturi jokių šniurų nei sprendžinų. Nenuslenka ir neatsiremia į kaulus. Tukstančiai šiomis paduškaitėmis gydosi namie, nesutrukdami nuo darbo ir daugelis praneša, jogei šitokiu budu išsigydo. Minkštos kaip mošastas — lengva pridėt—nebrangios. Už jas gauta auksinis medalis Romoje. Grand Prix medalis Paryžiuje ir garbingas paminėjimas Panamos ekspozicijoje, San Francisco. Procesas atsitaisymo yra naturalis ir daugiau nereikia dėvėt diržų. Mes prirodysim tai pasiųsdami jum Plapao išbandymui visiškai DYKAI. Nesiųsk pinigų, tik parašyk mums.

Plapao Laboratories,
3057 Stuart's Bldg., St. Louis, Mo.

PRANEŠIMAS!

Buvusiems mano kostumeriams prie 23 Millbury St., ir busintiems kostumeriams; aš dabar siuvu savo namuose, turiu vėliausias madas, darau kepures, ir pertaisau senas. Hemstitching darau, 5c. mastas.

J. Stoškienė.
1 Ingalls St., Tel. Cedar 4952—R.

PARSIDUODA naujas 6 kambarių 3 šeimynų namas, ir 2 automobiliams garadžius.
ANDERSON,
81 Fairfax Rd. (Vernon Hill)
Worcester, Mass.

PARSIDUODA labai pigiai 7 ruimų naujas namas, elektros šviesa, 3 metų senumo statytas, ir 40 akerių žemės, prie State Rd. 8 mailės nuo City Hall. Kaina $3,400, Cash, $1000 įmokėt. Kreipkitės
300 HARDING ST.,
Worcester, Mass. (3-čios lubos).

PAJIEŠKAU geros moteries prižiurėt 5 vaikus. Duosiu kambarį, mokėsiu gerą algą.
J. Pratašius,
110 Water St., Worcester, Mass.
(3—4)

PAJIEŠKAU brolių vaikų Mateušo, Juozo ir Antano Sabaliauskų iš Raseinių aps., Smulkių kaimo. Pirmiaus gyveno New Philadelphia, Pa. Prašau jų atsišaukt, ar kas žino pranešt.
Kaz. Rimidis,
96 Chelsea St., Gardner, Mass.
(2—4)

IŠSIRANDAVOJA 4 ruimai, yra visi įtaisymai, elektra, gesas, lovis, skalbyklos, šiltas vanduo ir štymas. Randa pigi. Dėl mažos familijos, labai paranki. Ateikit pažiurėt.
G. K.
135 Penn ave., Worcester, Mass.
(2—3)

NORIU PIRKT 25 vežimus pelenų ir pylimų.
52 FAIRFAX RD.
((Vernon Hill) Worcester, Mass.

REIKALAVIMAI:

REIKALAUJAME, dar smarkių vyrų ir moterių del platinimo musų Naujo Išradimo Gyduolių, kurios be jokios operacijos visas ligas gydo. Atsišaukdami įdėkit 2c. krasaženklį atsakymui.

Z. A. EINIK C.,
City Hill Street, Union City, Conn.
(51—3)

L. J. PAULAUSKAS
INSURANCE AGENTAS.
Apdraudžiu nuo ugnies: Namus, Forničius, Automobilius ir visokios rušies biznius. Prieg tam turiu ant pardavimo ir mainų daug gražių namų ir farmų.
14 VERNON STREET
(Prie Am. Liet.)
(52—3)

Naujas Lietuvis Graborius
JUOZAS J. DIRSA
Geriausiai patarnauja už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jųs draugą arba giminę, kreipkitės prie manęs.
Nuo rugpiūčio 1, J. DIRSA perkraustė ofisą į naują vietą, po numeriu:—
13 Ellsworth Street.
Tel. Cedar 4953.

EKSTRA !!

Turiu pranešt, kad atidariau naują čeverykų krautuvę. Turiu naujausios, geriausios ir gražiausios mados, visokios rušies čeverykus, kaip vyriškų, moteriškų, mergaičių ir vaikučių. Tik ateikit patįs persitikrint, busit užganėdinti. Jums plačiai žinomas—

VINCAS ČESNA,
senas lediuis,
90 Millbury Street,
Su pagarba, V. Česna

LIETUVON

GERA NAUJIENA. Naujas S. V. įstatymas pavelija atlankyt Tėvynę ir but metus, paskui be kliučių grįžt Amerikon nežiurint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai, kaip MAJESTIC, didžiausis pasauly, OLYMPIC, LAPLAND, PITTSBURGH, etc. siulo geritą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp ar Hamburg. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi musų 3-čios klesos keleiviai gauna atskirus kambarius dviem, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitės prie mųs vietinių agentų arba—

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
84 State Street, Boston, Mass.

AMERIKOS LAIVAI

Pasiteiraukit apie patogumus keliavimo ant J. Valstijų Valdžios laivų. Jie turi švarius, patogius kambarius del 2, 4 arba 6 žmonių. Puikus įvairus valgis, mandagus patarnavimas, didelės dėnys, beno koncertai ir visokios rušies gerumai ir patogumai.

Rengk, kad jusų giminės butų parkviesti į Ameriką ant J. V. Valdžios laivų Jungtinių Valstijų Linijų.

Matykit jusų vietinį laivų agentą arba

United States Lines,
45 Broadway, New York
75 State St., Boston, Mass.
Valdantieji Operatoriai del
U.S. SHIPPING BOARD.

Geras pirkinis, pasinaudokit

Mes parduodam labai pigiai savo "biznį", valgomų daiktų krautuvę (Bučernę). Biznio darom apie devynis šimtus dolerių. Turim greitai parduot, todel visai pigiai parduodam.
Kreipkitės į
"Amerikos Lietuvio" ofisą,
ten gausite žinią kur yra musų krautuvė ir kas yra savininkais tos krautuvės ir kainą.

JONAS CIVINSKAS
Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:
340 Harding St. Worcestery.
Tel. Park 4156.

Tel. Park 2470
BEN. MENDELSOHN,
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoj, taip Europoj.
390 Main St., Room 391—932, Worcester, Mass.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms
Kreipkitės šiuo adresu:
MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

KURIS LAIKRAŠTIS PASIRINKT 1925 METAMS?

KAS NORI RAST
rimto turinio straipsnių apie Lietuvos politiką, ekonomiką, kulturos ir visuomenės gyvenimą, įvairių žinių, rimtų objektingų atsiliepimų ir straipsnių apie meno pasaulį.
KAM SVARBU (JUK VISIEMS SVARBU) ŽINOT
visi privalomieji Vyriausybės įsakymai, visų draugijų, mokyklų, teatrų ir kitų įsaigų pranešimai, taip pat įdomios visos Lietuvos teismų bylos ir žinios iš Lietuvos iš Lietuvos gyvenimo,
KAS MAŽOKA TURI LITŲ
ir neišsitesa kitų dienraščių užsisakyt, o nori turėt nepartinį valstybinės ir tautinės minties rimčiausią ir pigiausią dienraštį—
TAS, BE ABEJA, PASIRINKS TIK

"LIETUVĄ"

IR ŠTAI DEL KO:
"Lietuvoj" rašo įžymiausi Lietuvos darbuotojai, politikai, ekonomistai, visuomenininkai, mokslo vyrai, literatai, menininkai ir kt. Jų vardas visai Lietuvai yra žinomas ir todėl žymėt pavardžių eiles nėra reikalo.
"LIETUVA" turi daugiausia skelbimų iš Lietuvos ir iš užsienių ir daugiausia skaitytojų.
LIETUVOS" KAINA: Lietuvoje metams tik 36 litai, pusmečiui—118 lt., 3 mėn.—9 lt., 1 mėn.—3 litai, atskiro n-rio kaina 20 centų, tai yra dukart pigesnis, kaip kiti dienraščiai ir toks pat didumo arba dukart didesnis. Užsieniui kaina dviguba, išskiriant Latviją, Estiją ir Vokietiją, kur prenum. kaina: metams 54 lt., pusm. 27 lt., 3 mėn. 13 lt. 50 ct., 1 mėn. 4 lt. 50c.

Užsakymus ir skelbimus su pinigais reikia siųst šiuo adresu:

Kaunas, Kanto g-vė 14, "Lietuvos" Administracija, Lithuania.

VISI, kam tik rupi žinot, kas dedasi Lietuvos kariuomenėj, privalo užsisakyt 1925 metam karių laikraštį

"KARĮ"

"KARYS" rašo netik įvairiais Lietuvos kariumenės reikalais, bet ir duoda žinių iš Lietuvos ir užsienio.
VISIEMS šviesesniems žmonėms svarbu skaityt "KARĮ", nes jis spausdina bendro lavinimo raštų.
KARIUOMENĖS ŠVIETIMO KOMISIJOS "KARYJ" skelbia savo pranešimus, kurie įdomu žinot visiems liaudies švietėjams.
"KARYJ" randasi paveikslų, reginių, apyskaitų, eilių ir t. t.
SPORTININKAI privalo skaityt "KARĮ", nes jis labiau kitų laikraščių rupinasi jaunuomenės kuno lavinimu, paduoda daug sporto žinių iš Lietuvos ir užsienio ir apskritai "KARYJ" geriausiai atspindi kariškas ir civilis Lietuvos sportas. Sporto skyrių "KARYJ" veda sportininkas—specialistas.
"KARYS" savo skaitytojams atsako į klausimus.
METINIAI "KARIO" PRENUMERATORIAI dovanai gauna priedą—gražų spalvuotą sienini KARIŲ KALENDORIŲ 1925 METAMS. Kalendorius dailininko JOMANTO darbo, papuoštas D.L.K. Vytauto portretu, kitais paveikslais ir surašyti jame žymiausieji lietuvių ginklo nugalėjimai nuo pat senovės ligi šių dienų.
"KARYJ" rašo daug karo ir civilių rašytojų, mokslininkų, poetų, sportininkų ir kitų.
"KARĮ" redeguoja majoras P. RUSECKAS.
"KARIO" kaina metams 3 doleriai, pusmečiui 1 dol. 50 centų.
Kreipkitės šiuo adresu:

KAUNAS, NEPRIKLAUSOMYBĖS AIKŠTĖ, "Kario" Redakcija, Lithuania.

"Geriausia, ką pinigai gali nupirkt," sako Worcesterietis apie Erbjus.

P. FRED O. KINFIELD, 32 HERMITAGE LANE, SAKO NAUJOS BE—ALKOHOLIO GYDUOLĖS IŠGYDĖ JĮ.

P. Kinfield sako: "Per tris metus aš taip kenčiau nuo reumatizmo, kad negalėjau pakelt rankas sušukuot plaukus.
"Mano rankos, kojos ir pečiai taip skaudėjo, kad negalėjau pasijudint be skausmo.
"Negalėjau nakčia miegot, ir, kas blogiau, pilvas pradėjo negaliuot.
"Atsirasdavo daug gazo, ypač po valgių, galva skaudėdavo, ir negalėdavau pasilenkt. Virškinimas buvo prastas, ir apetito visai netekau.
"Po vartojimui Erbjus (žolių sulčių), jaučiuosi, kaip naujas žmogus. Reumatizmas pranyko, pilvas pasveiko, ir jaučiuosi daug sveikesnis, negu kada pirmiau, ačiu Erbjus.
Yra geriausia gyduolė, kurią pinigai gali nupirkt. Visuomet patariu vartot."
ERBJUS yra demonstruojamas Worcesteryje pas—
WILLIAM L. DAVIS, INC., 602 MAIN STREET
ir parsiduoda visose gerose aptiekose.

J. L. Pašakarni
Lietuvis optometristas
ir akinių pritaikintojas.
447 BROADWAY,
So. Boston, Mass.

DR. TESSMER,
Dentistas
306 MAIN STREET,
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvės)
SUTEIKIA SAŽINIŠKĄ PATARNAVIMĄ LIETUVIAMS!
Tel. Park 3310.

Worcesterio
PENKIŲ CENTŲ BANKA,
316 Main Street,
Turtas — $22,500,000
Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekviene mėnesio.
BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.